БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 197 (6632)
СЕНТЯБРИИН 27
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

„Хэрбээ нютагуудтахи бухы партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба эмхидхэлшэд, коммунистнууд, комсомолецууд, бухы колхознигууд ба МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө малажал саашадаа хүгжөөлгын хэрэгтэ эрид шууд ба оролдосотойгоор оролсоод байгаа һаань, энэнэй тулада хүсэ ба зөөри гамнангүйгөөр табяад байгаа һаань, хүн зондо хэрэгтэй мяха, һү, тоһо, үндэгэ, мүн малажалай ондоошье продуктнуудые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй тон шухала зүйлэй түүхэй эдүүдые манай орон ойрын 2—3 жэл соо элбэг ехээр абадаг болохо байна".

(КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолһоо).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Орон дотор малажалые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ба гүрэндэ малажалай продуктнуудые колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажахынуудай уялгата ёһоор тушааха нормонуудые доошолуулха тухай

Мяха, һү, нооһо, үндэгэ, арһа болон малажалай бусад продукци үйлэдбэрилгөөр туйлагдаһан хэмжээн эдэ продуктнуудаар хүн зоной улам ургаһан хэрэглэмжэнүүдые, тиихэдэ түүхэй эдээр — хүнгэн промышленностиие ханганагүй гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй Центральна Комитет тэмдэглэнэ. Бүхы арадай ажахын интересүүд хадаа малай тоо толгойе саашадань олошоруулха ба тэрэнэй ашаг шэмые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ гэһэн тон шанга эрилтэ хэжэ байна.

Зүгөөр, хүдөө ажахын энэ шухала һалбарида бии байһан ехэ дутагдалнууд тус зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ һаад түбэг ушаруулна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малай тоо толгой тон удаанаар олошорно, тиихэдэ 1952 ондо эбэртэ бодо малай юрэнхы тоо 2,2 миллион толгойгоор хороогдоо. Эхэ малай тоо толгойе олошоруулха хэрэг илангаяа хангалтагүй муу байна. Үнеэдэй тоо дайнай урда тээхи хэмжээндэ үшөө хүрөөгүй, тиихэдэ 1952 ондо 550 мянган толгойгоор хороһоншье байна.

Колхозууд болон совхозуудай эбэртэ бодо малай һүрэг соо үнеэдэй эзэлдэг хубиин тон бага байһан ушар хадаа һүнэй валовой продукциие ехэ болгохо, ниитын малай тоо толгойе өөһэдөө үсхэбэрилэн олошоруулха хэрэгые ехээр хойшо татажа байна. Тэрэшэлэн шубуу үсхэбэрилгэ хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэжэ байна.

Колхозуудта жэл бүри мал үхэжэ ехэ гарза болоно, эхэ малай һубайрһан дээрэһээ нилээд олон толгой түл дутуугаар абтана. Малай ба шубуудай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэбүүд жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй.

Малые муугаар тэжээһэн ба харууһалһан дээрэһээ малажалай ашаг шэмэ үгэлгэ тон бага байһан зандаа, тиихэдэ һүүлэй үедэ колхозуудта һү һаалга, нооһо хайшалжа абалга ба малажалай бусад хэдэ хэдэн шанарай показательнууд доошоо ороо.

Малажал хүгжөөлгын хангалтагүй байһаниинь тон түрүүн тэжээл үйлэдбэрилгын ба бэлэдхэлгын тээгдэһэн ябадалаар тайлбарилагдана. Олон колхозуудта ногоо тарилга һулаар хүгжөөгдэнхэй байна. Хээрын сабшалангуудай ба таригдаһан ногооной ургаса тон бага байна. Тэжээлэй корнеплодуудые, тэжээлэй бахчева культурануудые, тэрэшэлэн эгээл үнэтэй ба ургаса ехэтэй силосно культуранууд болохо кукуруза болон наран сэсэгые тарилга задагай муу байдалда байна. Малай тэжээл болгогдохо хартаабха тон багаар таригдана. Сабшалангууд болон бэлшээринүүдые һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд һулаар бэелүүлэгдэнэ.

Тэжээлэй пропашной культурануудые тарижа уртуулгые ба хуряалгые, үбһэ болон соломо һурилгые, сабшалан һайжаруулха, бэлшээринүүдые уһажаруулха ба малажалай фермэнүүдые уһаар хангаха хүдэлмэриие механизацилха хэрэг илангаяа муу байна.

Тэжээлэй культурануудай ургасын бага байһан, тэрэшэлэн үбһэ хуряалгын, илангаяа үбһэ һурилгын, соломо суглуулгын ба сомолгын һулаар механизацилагдаһан дээрэһээ бүдүүн ба шэмэтэй тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүд жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй. Овёсой, ячмениин, кукурузын ба бусад фуражна культурануудай ургасын бага байһан ба тарилгын талмайн хороогдоһон дээрэһээ колхозуудта малай ба шубуудай тэжээл болгогдохо ороохо таряа багаар таһалагдажа үгтэнэ.

Малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга ехэ гээгдэлдэ ороод байна. Тэрээнһээ боложо олон колхозууд малажалдахи хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь үнгэргэхэ, тэрэшэлэн малаа һайнаар харууһалха ябадал хангананагүй.

Уялгата ёһоор тушаагдаха малажалай продуктнуудые гектар бүриһөө тооложо гаргаха принципые бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хазагайруулха ябадал гаргагдана, һайнаар хүдэлмэрилдэг, малай ехэ ашаг шэмэ туйлаһан, түрүү колхозуудта муугаар хүдэлмэрилдэг гээгдэнги колхозуудта орходоо нилээд ехэ хэмжээтэй даалгабари малажалай продуктнуудые гүрэндэ уялгата ёһоор тушааха талаар юрэ тогтоогдоно.

Адуу малые ба шубуудые һайнаар түхеэрэгдэһэн байрануудаар дутуугаар хангаһан ябадал хадаа малажалые хүгжөөлгэдэ тохёолдоһон ехэ һаад түбэг болоно. Олон колхозууд малай байрануудые ба силосно барилганууды бариха талаар тэдэндэ тогтоогдоһон түсэбүүдые дүүргэнэгүй. Колхозуудые барилгын материалнуудаар, илангаяа модоор, хушалтаар ба хирпиисээр хангалга муугаар эмхидхэгдэнхэй байна. Центросоюз хадаа колхозуудта малай байрануудые барихын тула хэрэгтэй барилгын материалнуудые (монсогор, хюрөөдэгдэһэн модо, хадааһа, шифер болон бусадые) абаашажа худалдаха талаар тэрээндэ даалгагдаһан уялгануудые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, тиихэдэ СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство колхозуудта худалдахын тула муу шанартай модон материалнуудые үгэнэ. Нютагай ба кооперативна промышленностиин талаар колхозууд хирпиисэ болон черепицээр хангагданагүй.

Казахска ССР-эй, Киргизскэ ССР-эй, Калининска, Калужска, Костромской, Новгородско, Вологодско, Смоленскэ, Кировскэ, Новосибирскэ ба Воронежско областьнуудай колхозууд болон совхозуудта һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ илангаяа ехэ дутагдалнууд гараһан байна, тэндэ ажахын энэ тон шухала һалбариие хүгжөөхэ хэрэгые советскэ, партийна болон хүдөө ажахын органуудай хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэн дээрэһээ малай тоо толгой олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ гүрэнэй түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй, малай үхэжэ ехээр гарзалха ябадал гаргагдана.

Мяха, тоһо, һү, үндэгэ бэлдэхэ талаар мүнөө байгаа сэнгүүд ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай шухала урма хэшээл бии болгодоггүй байгаа.

Малажалые хүгжөөлгэдэ эдэ бүхы ехэ дутагдалнууд тэрэшэлэн юундэ гараа б гэхэдэ, хүдөө ажахын энэ тон шухала һалбариие хүгжөөхэ хэрэгые СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, тэрэнэй нютагуудтахи органууд хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Машинно-тракторна станцинууд тэжээл үйлэдбэрилгые ехэ болгохо ба фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ колхозуудта шухала хэрэгтэй туһаламжа үзүүлнэгүй, нютагуудтахи хүдөө ажахын органуудай ба зооветеринарна сетиин малажалай мэргэжэлтэд болбол малажалай фермэнүүдтэхи хүдэлмэриин эмхидхэлые һайжаруулгада колхозуудта хангалтагүйгөөр туһална. Наукын туйлалтанууд ба түрүү малшадай дүй дүршэл колхозно болон совхозно үйлэдбэридэ тон хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ.

Иимэ ехэ дутагдалнуудай гаргагдаһан дээрэһээ малажал хадаа олонхи колхозуудта хүдөө ажахын ехэ товарна ба доход ехэтэй һалбари үшөө болоогүй байна.

Хубиин зөөридэ байһан малые тэжээлээр болон бэлшээреэр хангаха хэрэгтэнь колхознигуудта нютагуудтахи олон советскэ, партийна болон хүдөө ажахын органуудай шухала туһаламжа үзүүлдэггүй ябадал буруу байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй ЦК тоолоно. Эдэ бүгэдэһөө боложо, тэрэшэлэн колхознигуудай хубиин хамһабариин ажахы тушаа налоговой политикада бии байһан дутагдалнууд дээрэһээ боложо, хэдэн областьнууд, хизаарнууд ба республиканuудта һүүлэй жэлнүүдтэ колхознигуудай ашаг шэмэтэ малай тоо хоробо.

Мүн совхозуудта малажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Олон совхозуудта тэжээлэй тогтууритай бата база байгуулагдаагүй байна, бии байһан бэлшээриин нилээд ехэ талмай хүсэд ашаглагданагүй, үбһэ дутамагаар бэлэдхэгдэнэ, шэмэтэ тэжээлнүүд, илангаяа силос багаар үйлэдбэрилэгдэнэ, малай тэжээл болгогдохо хартаабха совхозуудта тон дутамагаар ургуулагдажа ашаглагдана. Фуражна культурануудай ургасын бага байһан дээрэһээ, ондоо тээһээ асарагдаһан концентрированнэ тэжээл совхозуудай тэжээлэй баланс дотор үшөөл ехэ хуби эзэлнэ. Хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ олон совхозууд малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ даалгабаринуудые дүүртэнэгүй, малай продукци үйлэдбэрилгые удаанаар ехэ болгоно, мяха, һү, нооһо болон малай бусад продуктнуудай өөрын үные ехэ болгоно.

1953 оной сентябриин 7-до абтаһан КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой зохилдуулан, малажал хүгжөөлгэдэ тохёолдоһон тэсэшэгүй гээгдэлые усадхаха, мяха, һү, тоһо, нооһо, үндэгэ болон малай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэ болгохо зорилгоор ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй Центральна Комитет **иигэжэ тогтообо:**

I

Малажал хүгжөөхэ түсэб тухай

1. 1954 оной октябриин 1 болотор малай тоо толгойе иимэ хэмжээндэ хүргэхэ:

(млн. толгойгоор)

	бухы хүдөө ажахыда	Тэрэ тоолхо: колхозуудта	гүрэнэй ажахынуудта	Колхознигууд болон мал бариdag бусад хүнүүдтэ
Үнеэд	29,2	11,5	1,6	16,0
Эбэртэ бодо малай тоо толгой	67,9	35,0	4,8	25,7
Хонид ба ямаад	144,4	104,0	13,1	26,9
Тэрэ тоодо—хонид	127,4	99,0	13,0	15,0
Эхэ гахай	—	3,8	—	—
Гахайн ниитэ тоо толгой	34,5	21,5	4,3	8,5

Тус тус зононуудай онсо илгаае хараадаа абажа, ороохото культурануудай тарилгын 100 гектар бүхэндэ 100—200 толгойһоо үсөөн бэшэ үндэгэлдэг тахяатай шубуунай фермэнүүдые колхозуудта 1955 оной октябриин 1 болотор бии болгохо шухала гэжэ тоолохо.

Талын районуудай колхозуудта индейкэнүүдэй тооe бухы хэмжээгээр олошоруулха, тиихэдэ сабшалан-бэлшээритэй ба уһан сээрэмүүдтэй колхозуудта, тахянуудһаа гадна, галууд болон нугаһадые үсхэхэ, тиихэдээ хоёр тахяагай орондо нэгэ нугаһа, дүрбэн тахяагай орондо нэгэ индейкэ гү, али нэгэ галуу тооложо, үндэгэлдэг тахянуудай тооe олошоруулха талаар дээрэ заагдаһан нормонуудые дүүргэлгэдэ тэдэниие оруулжа тоолохо.

Колхозууд болон совхозуудай уһан сөөрэмүүдтэ загаһа үсхэбэрилгые бухы хэмжээгээр хүгжөөхэ.

Колхозуудта малай ашаг шэмын талаар даалгабаринуудые (1953 оной октябриин 1-һээ 1954 оной октябриин 1 хүрэтэр) тогтоохо гэбэл: нэгэ үнеэнһээ дунда жэшээгээр 1400 кг бага бэшэ һү һааха; нарин нооһотой нэгэ хониhoo 4,7 кг бага бэшэ нооһо, нарибтар нооһотой хониhoo 3,6 кг бага бэшэ, шэрүүбтэр нооһотой хониhoo 3,1 кг бага бэшэ ба шэрүүн нооһотой хониhoo 2,2 кг бага бэшэ нооһо хайшалха; 4,8 миллион толгойhoo үсөөн бэшэ эбэртэ бодо мал, 7 миллион толгойhoo үсөөн бэшэ хонид ба ямаадые бэлшээжэ ба шахажа таргалуулха, 7 миллион толгойhoo үсөөн бэшэ гахайдые шахаха ябадал хангаха.

2. Колхозууд болон совхозуудта малажал хүгжөөхын тула зохид һайн условинуудые байгуулхын, бии байһан үбһэ тэжээл болон байрануудые эрхимээр ашаглахын, тэрэшэлэн зундаа бэлшээжэ таргалуулһанай ба томо болгоһоной һүүлээр таргалһан мал гүрэндөө тушаахын ба худалдахын зорилгоор, малай тоо толгой олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар ба малажал хүгжөөхэ түсэбэй бусад показательнуудай талаар даалгабаринуудые түсэблэлгэ ба дүүргэлтыень буридхэлгэ жэл бүриин октябриин 1-эй байдалаар хэгдэхэ ёһотой гэжэ тогтоохо.

3. Малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар областьнууд, хизаарнууд болон республиканудай даалгабаринуудые өөһэдынгөө түсэбүүд дотор зүбөөр тогтоохыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Совхозуудай министерствые, тиихэдэ районууд болон колхозуудай даалгабаринуудые зүбөөр тогтоохо ябадал хангахыень республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайисполкомуудые, облисполкомуудые ба районисполкомуудые уялгалха. Даалгабаринуудые тогтоохoдоо тус тус районуудай, колхозууд болон совхозуудай экономическа ба байгаалиин условинуудые хаража, ямар түрэлэй мал хүгжөөлгэдэ зохид һайн ба ямар түрэлэй мал хүгжөөлгэдэ таарахагүй байһаниень бухы талаһаань хараадаа абаха хэрэгтэй.

Республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, крайисполкомуудта, облисполкомуудта ба районисполкомуудта иимэ эрхэ олгохо:

а) ямар нэгэн районой ба колхозой эрхэ байдалда зарим түрэлэй ашаг шэмэтэ малые ба шубуудые хүгжөөхэнь ажахын талаар ашаг хэрэггүй байгаа һаань, тус түрэлэй мал болон шубуудай тоо толгойн талаар даалгабаринуудые тэдэ районууд болон колхозуудта хүргэхэгүй;

б) 1954—55 онуудай түсэбүүд дотор иимэ даалгабаринуудые тогтоохогүй:

район дотор дунда жэшээгээр һү һаалгые 50 процентээр ба ехээршье үлүүлһэн, тиихэдээ үнеэн бүриһөө 2500 килограммһаа бага бэшэ һү һаалга туйлаһан ба колхоздо даалгагдажа үгтэһэн газарай (хахалагдадаг газарай, сабшалангуудай, бэлшээринүүдэй) 100 гектар бүхэндэ валовой һү һаалга ажахын үнгэрһэн жэлдэ 150 центнерһээ бага бэшэ болоһон байгаа һаань, тэдэ колхозуудта үнеэдэй тоо толгойе ба эбэртэ бодо малай ниитэ тоо толгойе саашадань олошоруулха талаар;

хахалагдадаг газарай 100 гектар бүхэндэ хамта дээрээ 12 центнерһээ бага бэшэ амидын шэгнүүртэй гахайнуудые ажахын үнгэрһэн жэлдэ тэжээһэн колхозуудта эхэ гахайнуудай тоо толгойе ба гахайнуудай ниитэ толгойе саашадань олошоруулха талаар даалгабаринуудые тогтоохогүй.

Иимэ колхозуудай хүдэлмэридэ гол анхаралыень малай һүрэгэй шанарые һайжаруулгада, малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлгэдэ ба малай продукциие ехэ болголгодо хандуулха ёһотой гэжэ тоолохо.

4. Һүнэй валовой продукциие ехэ болгохын ба эбэртэ бодо мал өөһэдөө үсхэбэрилжэ, тоо толгойн ургалтые хангахын зорилгоор, колхозуудта үнеэдэй тоо толгойе тон түргэнөөр олошоруулга хадаа хойшолуулагдашагүй шухала зорилго болоно гэжэ тоолохо, тиигэжэ ойрын жэлнүүдтэ эбэртэ бодо малай фермэнүүдтэ үнеэдэй тоо толгойн эзэлдэг хубиие город шадарай районуудтахи колхозуудта 60 процентһээ бага бэшээр, бусад районуудай колхозуудта 50 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ, тиихэдэ Казахстанай, Дунда Азиин, Закавказьеын, Хойто Кавказай, Астраханска, Чкаловска, Читинскэ областьнуудай, Бурят-Монголой АССР-эй ба Тувинска автономно областиин талын, губи талын ба үндэр хадын районуудай колхозуудта 40 процент хүрэтэрһөө бага бэшээр дээшэлүүлхэ.

Үнеэдэй тоо толгойгоор түсэбэй дүүргэгдээд лэ байгаа һаа, эбэртэ бодо малай тоо толгойн түсэб дүүргэгдэһэн дээрэ тоологдохо гэжэ тогтоохо.

Үнеэдэй тоо толгойе үлэмжэ түргэнөөр олошоруулха ябадал хангахын тула тугаллаагүй хашараг, гунжануудые, мүн нэгэһээ дээшэ наһанай эмэ буруу, хашарагуудые үсхэхэ талаар даалгабаринуудые районууд болон колхозуудта хүргэхэ гэжэ республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, облисполкомуудые ба крайисполкомуудые уялгалха.

5. Мүнөө үедэ механизациин ургахатай хамта хүдөө ажахыда моридой хэрэгынь бага болоо гэжэ тоолодог зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө мори үсхэбэрилгэдэ тиимэр хандалгые буруу гэжэ тоолохо, гэхэ зуура комплексно механизацилга хэгдээд байхадашье хүдөө ажахын болон транспортна олон хүдэлмэриие, тэрэшэлэн колхознигуудай хубиин хэрэглэмжэнүүдые хангаха талаар ажалые хүдэлмэриин малаар хэхэдэ үлэмжэ ашагтай туһатай байха байна.

Адуу моридые хүгжөөлгэдэхи гол зорилго хадаа моридой үүлтэрые һайжаруулха хэрэг болоно гэжэ тоолоод, областьнуудай, хизаарнуудай ба республикануудай арадай ажахын түсэбүүд дотор адуу моридой тоо толгойе олошоруулха даал-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегаци Москваһаа мордобо

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен, Корейн Ажалай Партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Пак Ден Ай, Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Тен Ир Лен, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Нам Ир, Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин Түрүүлэгшэ Тен Дюн Тхяк, түмэр замуудай Министр Ким Хэ Иль гэгшэдһээ бүридэһэн Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегаци Советскэ Союзда хоёр недели соо байһанайнгаа һүүлээр сентябриин 25-да Москваһаа мордобо.

Центральна аэродром дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Оборонын Министр Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо С. А. Борисов, Моссоведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-һээ КНДР-дэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. П. Суздалев, авиациин Маршал П. Ф. Жигарев, СССР-һээ КНДР-дэ байгаа Торгпред П. И. Сакун, Москва городой Комендант генерал-майор И. С. Колесников, СССР-эй МИД-эй Протокольно Таһагые Даагша Д. А. Жуков, СССР-эй МИД-эй Дальневосточно Таһагые Даагшын Орлогшо А. М. Ледовский, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын ба СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай Министерствын харюусалгата сотруднигууд, советскэ хэблэлэй түлөөлэгшэд мордогшодые үдэшэбэ.

Арадай демократиин оронуудһаа СССР-тэ байгаа Посольствонуудай түлөөлэгшэд КНДР-эй Правительственна Делегациие тэрэшэлэн үдэшэбэ.

Үдэшэлгын болоходо хүндэтэ харуул табигдаа. Оркестр Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүдые наадаба. Аэродром КНДР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

(ТАСС).

Москваһаа мордоходоо аэродром дээрэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сенэй хэлэһэн үгэһөө

Хүндэтэ нүхэд!

Хани барисаанай ёһоор, халуунаар хүлеэн абаһанай ба Москвада ерээд байхадамнай манай делегаци тухай анхарал оролдолго гаргаһанай түлөө гүн гүнзэгы баясхалангаа Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегациин үмэнэһөө мүн корейскэ арадай үмэнэһөө Советскэ Правительствода, бүхы советскэ арадта мүнөөдэр мордохоёо байхадаа мэдүүлхыемнии намда зүбшөөрыт.

КНДР-эй Правительственна Делегаци манай правительствонуудай хоорондо боложо дүүрэһэн хэлсээнүүдые гүн ехэ ханамжатайгаар тэмдэглэнэ, тэдэ хэлсээнүүдэй үедэ Советскэ Союзай ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаата харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ асуудалнууд, Корейдэ амгалан шиидхэлгэ хэхэ ябадалтай холбоотой асуудалнууд, мүн корейскэ арадта экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Манай арадта Советскэ Союзай үгэһэн мүнгэ зөөри хадаа манай ороной экономикын үндэһэ һуури болохо промышленна томо объектнүүдые һэргээн байгуулха ба бариха, хүдөө ажахые һэргээн байгуулха ба хүгжөөхэ, мүн ажалшадай материальна болон культурна хэмжээ дээшэлүүлхэ ябадалда хэрэглэгдэхэ байна.

Тэрээнһээ гадна, Советскэ Союз болбол энээнэй урда тээ Советскэ Союзай үгэһэн бүхы зээли кредитүүдээр КНДР-эй Правительствын түлэбэринүүдые хойшолуулаа, эдэ кредитүүдые түлэхэ шэнэ, ехэ хүнгэлэлтэтэй условинуудые манай правительствода олгоо, энэнь манай ороной экономическа байдалые нилээд ехээр хүнгэдхэхэ юм.

Москвада КНДР-эй ба Советскэ Союзай правительствонуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүд юу гэршэлнэб гэхэдэ, Советскэ Союз манай арадые сүлөөлэгшэ байхаһаа гадна, тэрэнэй бодото ханинь байна. Хэлсээнэй дүнгүүд корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондохи ахадүүгэй хани барисаата харилсаануудые саашадань бэхижүүлгэдэ улам ехээр туһалха, Корейдэ амгалан шиидхэлгын, Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангалгын хэрэгтэ өөрынгөө оруулалта хэхэ болоно.

Москваһаа мордоходоо, КНДР-эй Правительственна Делегаци бүхы советскэ арадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалангаа үшөө дахин мэдүүлнэ, Советскэ Союзда коммунизм байгуулгын арюун һайхан хэрэгтэ саашадаа амжалтануудые туйлахыень тэрээндэ хүсэнэ.

Советскэ ба корейскэ арадуудай хоорондохи эдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

Пролетарска интернационализмын илагдашагүй туг мандаха болтогой!

Агууехэ советскэ арад мандаха болтогой!

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Орон дотор малажалые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ба гүрэндэ малажалай продуктнуудые колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажахынуудай уялгата ёһоор тушааха нормонуудые доошолуулха тухай

(Үргэлжэлэл)

габаринуудые тогтоохо хэрэггүй гэжэ тоолохо.

Колхозуудта хүдэлмэриин малай хэды шэнээн хэрэгтэй байһание хараадаа абаад, адуу моридой тоо толгойн талаар даалгабаринуудые районууд болон колхозуудта хүргэхэ эрхэ республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, облисполкомуудта ба крайисполкомуудта 1954 онһоо эхилээд олгохо.

СССР Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной мартын 11-дэ гаргаһан № 327 Тогтоол соохи, ажалда хэрэггүй болоһон адуу моридые илгаха гурим тухай 32-дохи пунктые болюулха, моридые иигэжэ илгаха талаар бии байһан бүхы инструкцинууд болон заабаринуудые шэнээр хаража үзэхыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

6. 1954 онһоо эхилээд, областьнуудай, хизаарнуудай ба республикануудай арадай ажахын түсэбүүд дотор сарнуудай тоо толгойн талаар тусгаар даалгабаринуудые колхозуудта тогтоохогүй.

7. Шубуу үсхэдэг инкубаторна станцинуудта шубуудай дальбарааануудые гаргаха ба тэдэнние колхозуудта худалдаха даалгабаринуудые тогтоохо талаар мүнөө байһан гуримые болюулха. Шубуу үсхэбэрилдэг инкубаторна станцинуудта шубуунуудай дальбарaануудые гаргаха ба колхозуудай мэдүүлгэнүүдэй үндэһөөр колхозуудта тэдэнние худалдаха даалгабаринуудые, тэрэшэлэн колхознигууд, хүдэлмэришэд, ба албахаагшадта шубуудай дальбарaануудые худалдаха даалгабаринуудые республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, облисполкомууд ба крайисполкомууд баталдаг байха гэжэ тогтоохо.

8. Һүүлэй үедэ зарим колхозууд ба совхозуудай бүхы малаа үбһэ тэжээлээр хангадаггүй, зарим малаа тураадаг ба гарзалуулдаг, тиигэжэ колхозуудта, совхозуудта ба гүрэндэ горьтой хохидол ушардаг байһан тула, үбэлэй харууһанда үлэһэн колхозуудай ба совхозуудай бүхы малые үбһэ тэжээлээр болон байрануудаар хүсэд хангаха хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Совхозуудай министерствые, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайисполкомуудые, облисполкомуудые, партиин обкомуудые ба крайкомуудые, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, райисполкомуудые ба партиин райкомуудые уялгалха.

Үбэлэй үедэ малда хэрэгтэй үбһэ тэжээлээр ба байрануудаар колхозууд болон совхозуудай хэр зэргэ хангагдаһанние жэл бүри сентябрь—октябрьда шалгаха, тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ, тэрэшэлэн худалдажа абаха, байрануудай барилга дүүргэхэ ба заһабарилха тушаа хэмжээнүүдые абаха.

Гэнтын аюулһаа гү, али бусад шалтагаануудһаа боложо адуу малаа үбһэ тэжээлээр хангазгүй колхозууд болон совхозуудай республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, крайисполкомуудай ба облисполкомуудай шиидхэбэреэр, тиихэдэ совхозуудай — СССР-эй Совхозуудай министрын захиралтаар зарим малаа гүрэндөө ерэхэ жэлэй уялгата тушаалгын тоодо оруулжа тушаахыень зүбшөөрхэ, зүгөөр тиихэдээ эхэ малые бүрин үлөөхэ ба ерэхэ жэлдэ малайнгаа һүрэгые хүсэлдүүлхэ ябадал хангаха. Тиихэ зуураа адуу малай тэжээлээр хангагдаагүй байһанай шалтагаануудые нэгэн доро тодорхойлхо ба тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые дүүргүүлээгүй хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозуудта — колхозой түрүүлэгшын, МТС-эй харьяата бүлэг колхозуудта—МТС-эй директорэй, райондо—райисполкомой түрүүлэгшын, совхоздо—совхозой директорэй харюусалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ.

9. Колхознигуудай малтай ба шубуудтай болоходонь туһалхыень, ажалта үдэрнүүдтэ үбһэ тэжээл хубаажа ба мал адуулха бэлшээри үгэжэ, тэдэнэй хубиин зөөридэ байһан малые тэжээлээр хангахада туһалхыень нютагуудтахи советскэ, партиина ба хүдөө ажахын органуудые уялгалха.

СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство хадаа шубуу үсхэбэрилдэг инкубаторна станцинуудһаа шубуудай дальбараачуудые колхознигуудта, хүдэлмэришэдтэ ба албахаагшадта худалдаха ябадал эмхидхэхэ ёһотой.

Гүрэнэй газарай фондын эзэлэгдээгүй газар дээрэ, гүрэнэй ой модоной фондын газар дээрэ, түмэр харгын ба шоссейнэ харгын хажуугаархи газарта, городуудай, хүдэлмэришэдэй болон дачна посёлогуудай газар дээрэ хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай малаа адуулха ба үбһэ сабшажа абаха ябадал хангахыень нютагуудтахи советскэ болон хүдөө ажахын органуудые уялгалха.

Тиимэ сүлөө газарнуудай хүрэхэгүй байгаа һаань, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, багшанарай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозой гэшүүн бэшэ аад, колхозно үйлэдбэриие хангалгатай холбоотой бусад хүдэлмэрилэгшэдэй колхозтой договор баталжа, малаа колхозой бэлшээри дээрэ адуулхыень зүбшөөрхые колхозуудта дурадхаха, тиихэдээ бэлшээри болон һалуурида колхозуудай хэдэг гаргашые түлүүлхэ, зүгөөр сезон соо нэгэ үнеэнэй түлөө 150 түхэригһөө ехэ бэшээр түлүүлхэ.

10. Колхозуудай, совхозуудай малажалые, колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай хубиин зөөридэ байһан малые ветеринарна талаар хангалга һайжаруулха, тэрэшэлэн малажалда ветеринарно-санитарна һэргылэлгын ба эмнэлгын хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ һайжаруулха гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Совхозуудай министерствые, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, облисполкомуудые ба крайисполкомуудые уялгалха.

1954 ондо городуудта 60 ветеринарна эмнэлгын газарнуудые, хүдэлмэришэнэй посёлогуудта 80 ветеринарно-фельдшерскэ пунктнуудые, район хоорондын 96 ветеринарно-бактериологическа лабораторинуудые, һү шалгадаг 246 станцинуудые ба 275 дезинфекционно отрядуудые мүнөө байгаа ветеринарна эмхи зургаанууд дээрэ нэмэжэ нээхэ.

11. Гал түймэртэй ба мал гарзалгатай тэмсэлгэдэ уялгата ёһоор хэгдэдэг гүрэнэй окладной страхованиие түлэлгэһөөородог 15 процентын отчисленииһээ мүнгэ зөөри абажа, ветеринарна эмхи зургаануудай худалдажа абаһан автомашиначуудай, мотоциклнууд болон велосипедүүдэй, моридой, хомууд тоноогой, тэргэнүүдэй ба транспортна бусад хэрэгсэлнүүдэй түлөө түлэхэ эрхэ СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, крайисполкомууд болон облисполкомуудта олгохо.

12. Уялгата ёһоор хэгдэдэг гүрэнэй окладной страхованиие түлэлгэһөө ородог 15 процентын отчислениһээ мүнгэ зөөри абажа, ветеринарна эмнэлгын газарнуудые, амбулаторинуудые ба ветеринарна эмхи зургаануудта хэрэгтэй бусад барилгануудые барихын тула барилгын материалнуудые үгэхэ ябадал арадай ажахые материально-техническэ талаар хангаха түсэбүүд дотор 1954 онһоо эхилээд хараалхые СССР-эй Госпланиие ба СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

II

Малажалай продуктнуудые бэлэдхэлгэ тухай

1. Ниитын малажалһаа колхозуудай абадаг олзо доходые дээшэлүүлхэ, малай тоо толгойе бүри түргэнөөр олошоруулхын, тэрээнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада зохихо условинуудые байгуулха зорилгоор, малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор гүрэндэ тушаалгын гектар бүриин саг үргэлжын нормонуудые 1954 онһоо эхилэн бии болгохо шухала гэжэ тоолохо.

Уялгата ёһоор тушаалгын гектар бүриин саг үргэлжын дунда зэргын нормонуудые СССР дотор тогтоохо гэбэл:

колхозуудта үгтэһэн газарай талмайн (тарянаай газар, тэрэ тоодо садууд ба огородууд; нуганууд ба бэлшээринүүд) гектар бүриһөө 4 килограмм мяхан (амидын шэгнүүрээр), 520 грамм нооһон, 100 гектар бүриһөө 4,2 штук жэжэ арһан; мяханай, нооһоной ба жэжэ арһануудай уялгата тушаалгын доошолуулагдаһан нормонуудаар абтадаг холын бэлшээринүүд дурсагдаһан талмайда оруулагдана;

колхозуудта үгтэһэн газарай талмайн (тарянаай газар, тэрэ тоодо садууд ба огородууд; нуганууд ба бэлшээринүүд) гектар бүриһөө 16 литр һүн, 100 гектар бүриһөө 1,35 штук томо арһанууд;

ороoһоной ба рисэй уялгата ёһоор гүрэндэ тушаагдадаг тарянаай газарай гектар бүриһөө 17 үндэгэн, 100 гектар бүриһөө 3,5 штук гахайн арһан.

Малажалай продуктнуудые гүрэндэ уялгата ёһоор гектар бүриһөө тушаалгын принципые нигтаар бэелүүлхэ. Малажал хүгжөөлгын талаар түрүү колхозуудта дээшэлүүлэгдэһэн даалгабаринуудай үгтэдэг байһан буруу практикые гаргахагүй. Нэгэ районой хэмжээн дотор малажалай продуктнуудые тушаалгын гектар бүриин нэгэл нормо заатагүй байха гэжэ тогтоохо.

Тус тус республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай колхозуудай малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор гүрэндэ тушаалгын гектар бүриин саг үргэлжын нормонууд тухай дурадхалнуудые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта һарын болзор соо зохёогоод, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталамжада табиха гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

2. Гүрэндэ колхозуудай брынзэсыр уялгата ёһоор тушаалгые 1953 онһоо болюулха, гүрэндэ худалдан абадаг сэнгээр брынзэ-сыр ба хониной һү худалдан абалга эмхидхэхэ, мүн уялгата ёһоор тушаагдаха һүнэй орондо брынзэ-сыр ба хониной һү, һэлгэлгын мүнөө байгаа эквивалентнүүдээр тушааха эрхэ колхозуудта олгохо гэжэ СССР-эй Эдеэ хоолой эд товарай промышленностиин министерствые уялгалха.

3. Малажалай продуктнуудые уялгалта ёһоор тушааха талаар колхозуудай үнгэрэгшэ жэлнүүдэй бүхы үринүүдые 1953 оной январиин 1-нэй байдалаар болюулха.

4. Гүрэндэ уялгата ёһоор тушаагдадаг мяханда, һүндэ ба нооһондо бэлэдхэлэй дунда зэргын нимэ сэнгүүдые тогтоохо:

а) мяхан—дунда зэргэ тарган эбэртэ бодо малай ба хониной амидын шэгнүүрэй нэгэ килограммай 1 түхэриг 50 мүнгэн, гахайн мяхан — 3 түхэриг 20 мүнгэн, тахяанууд ба тэдээнэй дальбараанууд—5 түхэриг, индейкэнүүд —6 түхэриг, нугаһанууд ба галуунууд —4 түхэриг, кролигууд — кролигуудай гүрэндэ тушаагдаһан арһануудай мүнөө байгаа сэнгые нэмэлгэтэйгээр 1 түхэриг 20 мүнгэн;

б) һүн (базисна тоһотой)—литрын 55 мүнгэн, сагаан тоһон — килограммай 9 түхэриг, шара тоһон — 12 түхэриг;

в) нооһон — 1-дэхи классай нарин нооһон нэгэ килограммай 28 түхэриг 20 мүнгэн (42 процент сэбэр нооһон гараа һаань), 1-дэхи классай нарибтар нооһон — 18 түхэриг 40 мүнгэн (45 процент сэбэр нооһон гараа һаань), хабарай шэрүүбтэр нооһон — 13 түхэриг 30 мүнгэн (52 процент сэбэр нооһон гараа һаань), шэрүүн нооһон — 9 түхэриг 53 мүнгэн.

Угаагдаагүй нооһонһоо сэбэр волокногой гаралгын мүнөө байгаа түсэбтэ нормонуудай талаар гүрэндэ уялгата ёһоор нооһо тушаалгын түсэбэй дүүргэлтын тоосооной мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа гуримые Ростовско областиин, Ставропольско хизаарай ба Киргизскэ ССР-эй колхозуудта 1954 ондо хэбээрэнь үлээхэ.

5. Мяхан, һүн ба һүнэй продуктнууд III ба IV кварталнуудта эдэ продуктнуудые гүрэндэ уялгата ёһоор тушаалгада оруулагдан тушаагдаһан байгаа һаа, мүн жэлэй уялгануудай 60 процентһээ гадуур тушаагдаһан бүхы түхэлэй нооһонууд, хэдыдэшье тушаагдаһан байгаа һаа хамаагүй, энэ тогтоолоор хараалагдаһан дээшэлүүлэгдэһэн сэнгүүдээр 1953 ондо түлэгдэхэ гэжэ тогтоохо.

6. Бэлшээн ба шахан таргалуулһанай һүүлээр таатай зохид болзорто уялгата ёһоор мал тушааха арга боломжонуудые колхозуудта олгохо зорилгоор, 1954 ондо колхозуудай уялгата ёһоор гүрэндэ мяха (гахайн мяханһаа бэшэ) тушааха календарна болзорнуудые жэлэй нормые процентлэн тогтоохо гэбэл: I кварталда — 20 процент, II кварталда — 15 процент, III кварталда — 30 процент, IV кварталда — 35 процент.

Казахска ССР-эй малажалтай районуудта, Дагестанска АССР-эй, Горно-Алтайска Автономно областиин хадын районуудта, Якутска АССР-тэ, Тувинска Автономно областьдо, Бурят-Монголой АССР-эй, Красноярска хизаарай, Омско, Томско, Тюменскэ, Иркутска ба Читинскэ областьнуудай хойто ба түмэр замһаа холын районуудта уялгата ёһоор мяха тушаалгын нимэ болзорнуудые тогтоохо: II кварталда — 40 процент, III кварталда — 60 процент.

Уялгата ёһоор мяха тушаалгада оролсуулан гахайн мяха тушаалга удаадахи болзорнуудта бэелүүлэгдэхэ ёһотой: I кварталда—30 процент, II кварталда — 15 процент, III кварталда — 15 процент, IV кварталда — 40 процент.

7. Тэжээл бэлэдхэхэ талаар машинно-тракторна ба тусхай станцинуудай хэһэн хүдэлмэриин түлөө натуро-түлэбэриие 1953 онһоо мяхаар ба һүөөр оруулха гэжэ баталха.

МТС-үүдэй ба тусхай станцинуудай колхозуудтай баталһан договорнууд соо тогтоогдоһон болзорһоо удааруулан хэһэн хүдэлмэриин түлөө мяхаар ба һүөөр түлэгдэхэ натуро-түлэбэри 10 процент доошолуулагдана.

Нуганууд болон бэлшээринүүдэй бургааһа хобхолон хаяха, сэбэрлэхэ, хатааха, мүн ургаса багатай нуганууд болон бэлшээринүүдые хахалха хүдэлмэриинүүдэй түлөө мяхаар ба һүөөр түлэгдэхэ натуро-түлэбэриие колхозууд эдэ хүдэлмэринүүдэй бэелүүлэгдэһэнһээ хойшо хоёрдохи жэлһээ эхилэн, гурбан жэлэй турша соо адли хубинуудаар оруулха гэжэ тогтоохо.

8. Хүн зониие эдеэ хоолой продуктнуудаар, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хангахын тулада малажалай продуктнуудай талаар гүрэнэй улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор, малажалай продуктнуудые түсэбһөө гадуур тушааха журамаар бэлэдхэдэг ба гүрэндэ худалдан абадаг нэгэ системээр худалдан абалгын-хизаарлагдаһан сэнгүүдээр худалдан абадаг мүнөө байгаа системые һэлгэхэ шухала гэжэ тоолохо. Колхозуудһаа малажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абалга хадаа бэлэдхэлэй организацинуудай зүгһөө колхозуудтай баталһан договорнуудай ёһоор заатагүй хэгдэхэ ёһотой.

Малажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абалгын доро дурсагдаһан гурим ба условинуудые тогтоохо:

а) гүрэндэ худалдан абалга худалдан абалгын дунда зэргын иимэ сэнгүүдээр хэгдэхэ:

мяха — дунда зэргэ тарган эбэртэ бодо малай ба хониной амидын шэгнүүрэй нэгэ килограммай 4 түхэриг 10 мүнгэн, гахайн мяхан — 7 түхэриг, гэрэй шубуунай мяхан—8 түхэриг 50 мүнгэн;

һүн (базисна тоһотой)—нэгэ литрын 1 түхэриг 20 мүнгэн, Москва ба Ленинград городуудта, мүн Хойто Кавказай ба Крымэй Урда эрьеын курортнуудта һү тушаадаг районуудта — литрын 1 түхэриг 50 мүнгэн;

үндэгэн—арбанай 5 түхэриг;

40 процент ба дээшэ тоһолигтой брынзэ-сыр — нэгэ килограммай 7 түхэриг.

Түүхэй арһанай түлөө бэлэдхэлэйнь сэнгэй нэгэ хахадай хэмжээтэйгээр колхозуудта түлэхэ.

Москва ба Ленинград городуудта, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогэй ёһоор промышленна центрнүүдтэ, мүн Хойто Кавказай ба Крымэй Урда эрьеын курортнуудта һү тушаадаг районуудта октябриин 1-һээ майн 1 хүрэтэрхи болзор соо худалдагдаһан һүнэй сэн дээрэ базисна тоһолигтэй һүнэй нэгэ литрын түлөө 20 мүнгэнэй, тиихэдэ бусад районуудта 10 мүнгэнэй нэмэлтэ түлэхэ.

II кварталда худалдаһан малай ба гэрэй шубуунай түлөө худалдан абалгын сэн дээрэ иимэ хэмжээнэй мүнгэн нэмэлтэ түлэхэ гэбэл:

эбэртэ бодо малай ба хониной амидын шэгнүүрэй нэгэ килограммай түлөө — 1 түхэриг, гахайн ба гэрэй шубуунай—1 түхэриг 50 мүнгэн;

б) мяха, һү, малай тоһо ба үндэгэ худалдаһанай түлөө эд хэрэглэгшэдэй кооперацяар дамжуулан колхозуудта худалдаһан продуктнуудайнь 100 түхэриг бүрдэ розничноо сэнгээр 100 түхэригтэ бодожо, промышленна эд товар — автомашинануудые, тэдээнэй запасной частьнуудые, автоприцепнүүдые, электромоторнуудые, модо, хушалтын ба сортовой түмэр, шифер, хадааһан, водопроводно трубанууд болон үйлэдбэридэ ба ажахыда хэрэгтэй промышленна бусад зүйлнүүдые худалдаха.

Гүрэндэ худалдаха ёһоор худалдагдаһан һүнэй ба малай тоһоной түлөө дээрэ заагдаһан промышленна эд товарай орондо колхозуудай хүсэлөөр концентрированна тэжээл (жмых, һагшадһан, комбитэжээл) розничноо сэнгээр худалдаха гэбэл:

Москва, Ленинград городуудта, союзна республикануудай столицануудта, областной, хизаарнуудай ба республиканска центрнүүдтэ, Хойто Кавказай ба Крымэй Урда эрьеын курортнуудта һайн һү тушаадаг районуудай колхозуудта худалдагдаһан һүнэй литр бүхэнэй түлөө нэгэ килограмм тэжээл;

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогуудэй ёһоор промышленна бусад центрнүүдтэ һайн һү тушаадаг районуудай колхозуудта худалдагдаһан һүнэй литр бүхэнэй түлөө 750 грамм тэжээл;

тоһо бүйлүүлгын ба сыр бүйлүүлгын промышленна районуудай колхозуудта худалдаһан һүнэй литр бүхэнэй түлөө 500 грамм тэжээл.

1953 ондо гүрэндэ мяха, һү ба үндэгэ тушааха жэлэйнгээ уялгануудые дүүргэһэн колхозууд ба тус тус ажахынуудай уялгата тушаалгаһаа гадуур тушааһан продукциинь түлөө хэгдэхэ тоосоое малажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абаха талаар энэ Тогтоолоор тогтоогдоһон условинуудай ёһоор хэхэ.

Эдэ продукциин түлөө ба мүн 1953 оной III ба IV кварталнуудай уялгануудта оруулан урда тээнь уялгата ёһоор тушаагдаһан продукциин түлөө тоосоое һарын болзорһоо хожомдуулангүй хэхэ гэжэ бэлэдхэлэй организацинуудые уялгалха.

Гүрэндэ худалдаха ёһоор тушааһан малай түлөө худалцагдаһан малай сэнгэй 7 процентын хэмжээгээр колхозуудта тэдээнэй хүсэлэй ёһоор бусад промышленна эд товарай орондо, арһан товар, сыромять, арһаар оёһон зүйлнүүдые ба арһан элдэб гутална уудые худалдаха. Энэ ушарта уялгата ёһоор тушааһан малай арһан тоосоондо абтахагүй.

Гүрэндэ уялгата ёһоор тушаалгада оролсуулан, һэлгэлгын мүнөө байгаа эквивалентээр тушааха эрхэ колхозуудта олгохо гэбэл: жэжэ ба гахайн арһануудай орондо томо арһануудые, томо ба гахайн арһануудай орондо жэжэ арһануудые, томо гү, али жэжэ арһануудай орондо гахайн арһануудые.

Томо гү, али жэжэ арһануудай орондо гахайн арһануудые тушаалга хадаа гүрэндэ тушаагдаха ёһотой томо гү, али жэжэ арһануудай тоогой 50 хүрэтэр процентын хэмжээтэйгээр хэгдэхэ байна.

Бэлэдхэлэй организацинуудтай баталһан договорой ёһоор мяха худалдахадаа гүрэндэ мяха тушааха гэжэ үгтэһэн уялганууд дотор хараалагдаһан тооһоо дээшэ хэмжээгээр колхозуудай худалдаа һаань тэдэнэртэ гүрэндэ мяха тушааха гэжэ үгтэһэн уялганууд дотор заагдаһан тоогой 30 процентһээ гадуур худалдагдаһан мяханай түлөө худалдан абалгын сэн дээрэ 20 процент нэмэгдэжэ түлэгдэхэ болоно.

Гүрэндэ һү ба үндэгэ тушааха талаар колхозуудта үгтэһэн уялгата даалгабаринууд соо заагдаһанда орходоо 50 процентһээ дээшэ һү ба үндэгэ худалдаһанайнь түлөө колхозуудта мүн лэ иимэ нэмэлтэ түлэбэри үгэхэ.

Гүрэндэ худалдаха гуримай ёһоор колхозуудай ба үмсын ажахынуудай нооһо худалдахадань, түсэбһөө гадуур тушаагдаһан нооһоной түлөө түлэбэри үгэдэг энээнһээ урда тээ байһан условинууд ба гуримые хэбээрэнь үлөөхэ:

г) гүрэндэ мяха ба һү худалдаха тушаа договор баталһан колхозуудта договорой ёһоор квартал соо тушааха тэдэ продуктнуудайнь түлөө үгтэхэ мүнгэнэй 30 процентые квартал бүхэндэ авансаар үгэхэ;

д) бэлэдхэлэй организацинуудтай баталһан договорой ёһоор малажалай продуктнуудые колхозууд иимэ ушарта худалдажа шадаха гэбэл: мяха —мяха тушааха квартальна түсэбэй дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, һү—һү тушааха һарын түсэбэй дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, үндэгэ, нооһо ба арһа —эдээниие тушааха уялгануудаа тогтоогдоһон календарна болзор соо дүүргэһэнэй һүүлээр;

е) уялгата тушаалгаа тогтоогдоһон календарна болзорнууд соонь дүүргэһэн колхознигууд ба үмсын бусад тушаагшадта гүрэндэ худалдаһан мяха, һү, үндэгэ ба нооһонойнь түлөө колхозуудта зэрюулагдаһан условиин ёһоор тэдээндэ ажахын ба хубидаа хэрэглэхэ эд товарнуудые худалдаха.

9. Гүрэндэ колхозуудай мяха, һү, үндэгэ ба нооһо худалдаха талаар типовой договор СССР-эй эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствотэй ба Центросоюзтай хамта баталхыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

10. Гүрэндэ мяха ба һү худалдан абалга үнгэргэхыень СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ, нооһо худалдан абалга үнгэргэхыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ, үндэгэ худалдан абалга үнгэргэхыень Центросоюзда даалгаха.

Һү тушаан абадаг пунктнуудта хүдэлмэрилдэг штатна бэшэ һү тушаан абагшадые штатна тушаан абагшадаар һэлгэлгые, тушаан абалгын талаар инспекторскэ аппарат эмхидхэлгые, бэлэдхэлэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашал дээшэлүүлгые харгада абалсан, мал ба һү гүрэндэ худалдан абаха аппарадай тоо ба штадые, ажалай түлэбэриин системые һарын болзор соо баталхыень СССР-эй Госпланда, СССР-эй Финанснуудай Министерстводэ ба СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ даалгаха. Энээнтэй холбоотой нэмэлтэ гаргашануудые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1952 оной июлиин 7-ной № 3070 ба 3071 тогтоолнуудтай зохилдуулан, мал ба һү худалдан абаһанай эсэстэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин гаргаһаа гаргашанууд ба олзо доходые СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын организацинуудай хүсэлдүүлхэ аргаар хэхэ.

Контрагентна гуримай ёһоор мяха ба һү гүрэндэ худалдан абалгада эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинуудые хабаадуулха эрхэ СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ олгохо.

Малажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абаха тушаа договорнуудаа бэлэдхэлэй организацинуудай ба колхозуудай дүүргэлтын хойноһоо хиналтые СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын органуудта даалгаха.

11. Гүрэндэ худалдан абаха гуримай ёһоор һү тушааһан хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахынуудта бүдүүн ба концентрированна тэжээл худалдаха условинууд тушаа дурадхал һарын болзор соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ үгэхыень СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые, СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

12. Томо томо городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зониие хангахын тула һү тушаадаг колхозуудай һүнэй малажал хүгжөөлгые һайжаруулхын зорилгоор Москва городые тойрон 150 километр зоно соохи районуудай колхозуудые, Ленинград городые тойрон 100 километрын зоно соохи районуудай колхозуудые, бусад городууд ба промышленна центрнүүдые тойрон 50 километрын зоно соохи районуудай колхозуудые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогэй ёһоор 1953 онһоо эхилэн, гүрэндэ үбһэ бэлэдхэхэ уялгата тушаалгануудһаань сүлөөлхэ.

13. Уялгата ёһоор тушаан абаһан ба гүрэндэ худалдан абаһан һү машиндаһанай һүүлээр тоһо үйлэдбэрилгын заводуудһаа болон сепараторна отделенинүүдһээ тоһогүй болоһон һү (машиндаһан һү) колхозуудтань иимэ хэмжээтэйгээр бусаадаг байхыень СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые уялгалха гэбэл:

эбэртэ бодо малай племенной фермэнүүдтэй гү, али гахай үсхэбэрилгын племенной фермэнүүдтэй колхозууд һү тушаагшадта — гүйсэд бусааха; бусад колхозуудта — жэл соогоо дунда зэргээр 70 процентһээ бага бэшыень ба тугалда һү уулгадаг үедэнь —100 процентыень бусааха.

Сыр үйлэдбэрилдэг заводууд тоһогүй болоһон һү колхозуудта жэл соогоо дунда зэргээр 20 процент хэмжээтэйгээр бусааха, тиихэдэ тугалда һү уулгадаг үедэнь —колхозуудһаа тушаан абтаһан һүнэй 50 процентыень бусааха.

14. 1954 онһоо эхилэн, Союзживконтора хадаа колхозуудта племенной мал худалдахадаа энэ мал худалдан абаһан колхозуудай дунда зэргын хүсэ шадалтай эбэртэ бодо мал, хони ба ямаа, мяханай кондициин гахайнуудые тушааһан условинуудһаа үндэһэлэн худалдаха, тиихэдээ племенной малай нэгэ килограмм амидын шэгнүүрэй түлөө иимэ хэмжээтэйгээр тушааха гэжэ тогтоохо: элитнэ классай эбэртэ бодо мал, хони ба ямаанай түлөө малай мяхаар — 2 килограмм, нэгэдэхи классай түлөө —1,7 килограмм, хоёрдохи классай түлөө — 1,5 килограмм ба элитнэ классай гахайн түлөө гахайн мяхаар — хоёр килограмм, нэгэдэхи классай түлөө —1,8 килограмм ба хоёрдохи классай түлөө —1,5 килограмм.

Союзживконтороһоо тэрэшэлэн племенной малай мүнөө байгаа үнэ сэнгэй ёһоор племенной буруудые ба түлгэнүүдые мүнгөөр худалдан абаха эрхэ колхозуудта олгохо.

Племенной мал шэрэхэ, бэлэдхэхэ ба колхозуудта худалдаха талаар СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын хэһэн гаргашануудые ба бэлэдхэлэй сэн...

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

СССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ, КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Орон дотор малажалые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ба гүрэндэ малажалай продуктнуудые колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажахынуудай уялгата ёһоор тушааха нормонуудые доошолуулха тухай

(Үргэлжэлэл)

...ые СССР-эй Финансуудай министерство бусааха ёһотой.

Мяханай малай орондо колхозуудта племенной мал худалдаха ...м СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствотэй хамта СССР-эй Финансуудай министерствотэй зүбшэн, һарын болзор соо тогтоохыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

15. Инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинууд болбол 1954 оноо эхилэн, колхозууд, колхознигууд ба бусад хэрэглэгшэдтэ дальбараануудые эдэ шэнээн үндэгэ тушаахын зэргээр табиха гэжэ тогтоохо: тахяагай хоёр дальбараагай түлөө тахяагай 3 үндэгэ, нугаһанай гү, али индюгэй хоёр дальбараагай түлөө тахяагай 4 үндэгэ, ...унай 2 дальбараагай түлөө тахяагай 5 үндэгэ. Һэлгэлгын мүнөө байгаа эквивалентын ёһоор үндэгэнэй орондо мяха тушаахада болохо.

Инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинуудые гүрэнэй бюджедэр байлгадаг болохо. Инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинуудые союзна республиканиуудай бюджедээр финансировалагдаха гэжэ тогтоохо.

Үсхэбэрилэн гаргаһан дальбараануудай бухы тоогой 20 хүрэтэр процентыень хүдэлмэришэд, албахаагшад ба бусад хэрэглэгшэдтэ мүнөө байгаа үнэ сэнгүүдэй ёһоор худалдаха эрхэ инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинуудай директорнуудта олгохо.

16. Кролик үсхэбэрилгые хүгжөөлгын ба гүрэндэ кролигой арһа тушаалгын түлөө колхозууд, колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай урмашалые дээшэлүүлхын тула тушаагшадай өөһэдын дураар тэдэнэй тушааһан арһануудай түлөө мүнөө байгаа гүрэнэй ёһоор мүнгэ түлэхын ба эдеэ хоолой болон промышленна эд товарнуудые үгэхын орондо тэдэнэй тушааһан нэгэдэхи сортын 2 арһанай гү, али II ба III сортын 3 арһанай түлөө мүн лэ кролигой ...э сортын ба хэмжээнэй элдэгдэһэн гү, али будагдаһан нэгэ арһа тушаагшадай эрилтээр үгэхэ ...раа, түүхэй арһанай ба элдэгдэһэн (будагдаһан) арһанай хоорондын алгасалые гүрэнэй мүнөө байгаа үнэ сэнгэй ёһоор түлэхэ.

17. Хониной нооһо хайшалһан пунктнуудһаа районой бэлэдхэлэй ...адууд хүрэтэр гү, али станциин шадарай (пристань шадарай) бэлэдхэлэй пунктнууд хүрэтэр 25 километрһээ дээшэ газарта нооһо ...рэһэнэйнь түлөө колхозуудта түлэхэ.

Нооһо шэрэһэнэй түлөө түлэбэриие СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын малажалай түүхэй эд ба ангай арһа бэлэдхэхэ Бухэсоюзна нэгэдэлэй ...эсэдэ гаргашалагдаха мүнгэнһөө, автомобильна транспортоор ашаа зөөхэ единэ тарифай ёһоор үгэхэ.

18. 1954 ондо малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ ба гүрэндэ худалдан абаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл: мяха—4100 мянган тонно амидын шэгнүүрээр, һү—14300 мянган тонно, үндэгэ—...0 миллион штук, нооһо — 230 мянган тонно.

Гүрэндэ колхозуудай тушааһан ...ые тэдэнэй уялгата ёһоор гү... тушааһан фуражна культуранууудай, ороохоной ба мяханай тоо оруулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1951 оной ...риин 25-най № 2167 тогтоолой ёһоор тогтоогдоһон гуримые хэбээрнь үлөөхэ.

19. Мяханай ресурснуудые дээшэлүүлхын зорилгоор мал шахан таргалуулхын тула 1954 ондо 1000 мянган тонно концентрированнэ тэжээлнүүдые нэмэжэ таһалалга, тэрэ тоодо СССР-эй Совхозуудай министерствын ба СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын совхозуудта — 300 мянган тонно, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын мал шахан таргалуулдаг ажахынуудта 100 мянган тонно, колхозуудта —600 мянган тонно концентрированнэ тэжээлнүүдые нэмэжэ таһалалга хараалхыень СССР-эй Госпланиие уялгалха.

Колхозуудта үгтэхэ концентрированнэ тэжээлнүүдые СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствотэй хамта районуудта хубаарилхыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

Концентрированнэ тэжээлнүүдые андалдан абахын тула гүрэндэ мал ба шубуу тушааһан колхозууд ба совхозуудта тэжээлнүүдые иимэ хэмжээтэйгээр табиха: эбэртэ бодо малай ба хонидой нэгэ центнер амидын шэгнүүрэй түлөө—4 центнер концентрированнэ тэжээл, гахай ба шубуунай нэгэ центнер амидын шэгнүүрэй түлөө—5,5 центнер концентрированнэ тэжээл.

Тус тогтоолой 18-дахи пунктын ёһоор баталагдаһан, мяха бэлэдхэхэ ба мяха гүрэндэ худалдан абаха түсэбэй тоодо оруулан амидын шэгнүүрээр 100 мянган тоннһоо бага бэшэ мяха 1954 оной нэгэдэхи хахад соо тушаан абалга хангахыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Совхозуудай министерствые, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые уялгалха. Энэ мяхан гүрэндэ ороо һоной орондо тушааха аргаар, совхозуудта концентрированнэ тэжээлнүүдые нэмэжэ табиһанай түлөө тушааха аргаар ба СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын системээр мал шахажа ба бэлшээжэ таргалуулһанай эсэстэ абтаһан амидын шэгнүүрһээ тушааха аргаар оруулагдаха зэргэтэй.

20. Мяха, һү ба үндэгэ айлнуудай уялгата ёһоор тушааха нормонуудай доошолуулагдаһантай ба эдэ продуктнуудые гүрэндэ худалдан абаха единэ системын тогтоогдоһонтой дашарамдуулан, 1953 ондо эдэ продуктнуудые уялгата ёһоор тушааха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл: мяха —1787 мянган тонно, һү—6980 мянган тонно ба үндэгэ—3757 миллион штук, 1953 ондо гүрэндэ худалдан абаха аргаар бэлэдхэхэ түсэб: мяха—608 мянган тонно, тэрэ тоодо жэлэй хоёрдохи хахадта—564 мянган тонно, һү—2440 мянган тонно, тэрэ тоодо жэлэй хоёрдохи хахадта —2241 мянган тонно, үндэгэ 1953 оной хоёрдохи хахадта—143 миллион штук.

21. 1953 ондо гэжэ тогтоогдоһон малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор тушааха ба гүрэндэ худалдан абаха түсэбүүдые заатагүй дүүргэхэ хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые, Центрсоюзые, нютагуудтахи партиина, советскэ ба хүдөө ажахын органуудые уялгалха.

22. 1954 ондо мяха, һү, үндэгэ, нооһо ба түүхэй арһа бэлэдхэхэ ба гүрэндэ худалдан абаха түсэбүүдые областьнууд, хизаарнууд ба республиканиуудта хубаарилха тухай дурадхалнуудаа 1953 оной ноябриин 1 болотор СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ оруулхыень СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

III

Колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахынуудһаа гүрэндэ малажалай продуктнуудые уялгатаар тушаалгын нормонуудые доошолуулха тухай

1. Колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахынуудһаа гүрэндэ малажалай продуктнуудые уялгатаар тушаалгын мүнөө үеэ ...гаа жэлэй нормонуудые доошолуулжа, тэрээнние иимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо:

а) мяха — колхознигой ажахын амидын хэмжүүрээр жэлдээ 30 килограмм;

б) һү — колхознигой, хүдэлмэришэнэй ба албахаагшын ажахыда байһан нэгэ үнеэнһээ:

Архангельска, Брянска, Великолукска, Владимирска, Вологодско, Воронежско, Горьковско, Ивановска, Калининска, Калужска, Кемеровскэ, Кировскэ, Костромской, Крымскэ, Куйбышевска, Курганска, Курска, Ленинградска, Молотовско, Московско, Новгородско, Новосибирскэ, Омско, Орловско, Пензенскэ, Псковско, Ростовско, Рязанска, Саратовска, Свердловско, Смоленскэ, Тамбовско, Тульска, Тюменскэ, Ульяновска, Чкаловска, Челябинска ба Ярославска областьнуудта, Алтайска, Краснодарска, Красноярска ба Ставропольско хизаарнуудта, Башкирска АССР-тэ ба Татарска АССР-тэ — жэлдээ 110 литр;

Амурска, Астраханска, Иркутска, Калининградска, Сталинградска ба Томско областьнуудта, Приморско Хабаровска хизаарнуудта, Коми АССР-тэ, Марийска АССР-тэ, Мордовско АССР-тэ, Удмуртска АССР-тэ ба Чувашска АССР-тэ, Украинска ССР-тэ, Белорусска ССР-тэ, Казахска ССР-тэ, Латвийска ССР-тэ, Литовско ССР-тэ, Молдавска ССР-тэ, Карело-Финскэ ССР-тэ ба Эстонско ССР-тэ—жэлдээ 100 литр;

Узбекскэ ССР-тэ, Грузинска ССР-тэ, Азербайджанска ССР-тэ, Киргизскэ ССР-тэ, Таджикска ССР-тэ, Армянска ССР-тэ ба Туркменскэ ССР-тэ, Грозненско областьдо, Кабардинска АССР-тэ ба Хойто-Осетинскэ АССР-тэ—жэлэй 80 литр;

Сахалинска ба Читинскэ областьнуудта, Дагестанска АССР-тэ, Бурят-Монголой АССР-тэ ба Якутска АССР-тэ, Тувинска автономно областьдо—жэлдээ 606 литр.

Түрүүшынхеэ тугаллаһан үнеэдһээ уялгатаар һү тушаалгын нормо түрүүшын хахад жэлдэ хахадтань хүрэтэр доошолуулагдана;

в) үндэгэ — колхознигой ажахынһаа:

Украинска ССР-эй Винницкэ, Ворошиловградска, Днепропетровско, Житомирско, Запорожско, Каменец-Подольско, Киевскэ, Кировоградска, Николаевска, Одесскэ, Полтавска, Сталинска, Сумска, Харьковска, Херсонско, Черниговскэ областьнуудта, Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудта, Ростовско областьдо, Кабардинска АССР-тэ—жэлдээ 100-е;

Грузинска ССР-тэ, Азербайджанска ССР-тэ, Молдавска ба Армянска ССР-тэ, Алтайска хизаарта, Астраханска, Воронежско, Грозненско, Кемеровскэ, Куйбышевска, Курганска, Курска, Крымскэ, Новосибирскэ, Омско, Томско, Тюменскэ, Саратовска, Сталинградска ба Ульяновска областьнуудта, Татарска АССР-тэ ба Хойто-Осетинскэ АССР-тэ—жэлдээ 75-ые;

Белорусска ССР-тэ, Литовско ССР-тэ, Латвийска ССР-тэ ба Эстонско ССР-тэ, Украинска ССР-эй Волынска, Дрогобычска, Закарпатска, Измаильска, Львовско, Ровенскэ, Станиславска, Тернопольско ба Черновицка областьнуудта, Брянска, Великолукска, Владимирска, Горьковско, Ивановска, Калининска, Калужска, Кировскэ, Костромской, Московско, Молотовско, Орловско, Пензенскэ, Рязанска, Смоленскэ, Свердловско, Тульска, Тамбовско, Челябинска, Чкаловска ба Ярославска областьнуудта, Башкирска АССР-тэ, Дагестанска АССР-тэ, Марийска АССР-тэ, Мордовско АССР-тэ, Удмуртска АССР-тэ ба Чувашска АССР-тэ—жэлдээ 50-ые;

Узбекскэ ССР-тэ, Казахска ССР-тэ, Киргизскэ ССР-тэ, Таджикска ССР-тэ ба Туркменскэ ССР-тэ, Амурска, Архангельска, Вологодско, Иркутска, Калининградска, Ленинградска, Новгородско, Московско, Сахалинска ба Читинскэ областьнуудта, Красноярска, Приморско ба Хабаровска хизаарнуудта, Бурят-Монголой АССР-тэ,—жэлдээ 30-ые;

г) нооһо—колхознигой, хүдэлмэришэнэй ба албахаагшын ажахыда байһан хонин бүхэнһөө:

Ставропольска хизаарта, Астраханска, Грозненско ба Ростовско областьнуудта — жэлдээ 1100 грамм;

Украинска ССР-эй Винницкэ, Ворошиловградска, Днепропетровско, Житомирско, Запорожско, Каменец-Подольско, Киевскэ, Кировоградска, Николаевска, Одесскэ, Полтавска, Сталинска, Сумска, Харьковска, Херсонско ба Черниговскэ областьнуудта, Узбекскэ ССР-тэ, Казахска ССР-тэ, Молдавска ССР-тэ, Киргизскэ ССР-тэ, Туркменскэ ССР-тэ, Краснодарска хизаарта, Крымскэ ба Сталинградска областьнуудта, — жэлдээ 900 грамм;

Грузинска ССР-тэ, Азербайджанска ССР-тэ, Армянска ССР-тэ, Саратовска ба Чкаловска областьнуудта— жэлдээ 750 грамм;

Алтайска ба Красноярска хизаарнуудта, Воронежско, Иркутска, Кемеровско, Куйбышевско, Курганска, Новосибирскэ, Омско, Томско, Ульяновска, Челябинска ба Читинскэ областьнуудта, Татарска АССР-тэ, Башкирска АССР-тэ ба Бурят-Монголой АССР-тэ—жэлдээ 600 грамм;

Таджикска ССР-тэ, Курска, Пензенскэ, Тамбовско ба Тюменскэ областьнуудта, Дагестанска АССР-тэ, Кабардинска АССР-тэ, Мордовско АССР-тэ ба Хойто-Осетинскэ АССР-тэ—жэлдээ 500 грамм;

Украинска ССР-эй Волынска, Дрогобычска, Закарпатска, Измаильска, Львовско, Ровенскэ, Станиславска, Тернопольско ба Черновицка областьнуудта, Брянска, Калужска, Орловско, Рязанска, Свердловско, Смоленскэ ба Тульска областьнуудта, Марийска АССР-тэ, Удмуртска АССР-тэ ба Чувашска АССР-тэ—жэлдээ 400 грамм;

Белорусска ССР-тэ, Литовско ССР-тэ, Латвийска ССР-тэ, Эстонско ССР-тэ, Великолукска, Владимирска, Горьковско, Ивановска, Калининградска, Калининска, Кировскэ, Костромской, Молотовско, Московско ба Ярославска областьнуудта ба Тувинска автономно областьдо—жэлдээ 300 грамм;

Карело-Финскэ ССР-тэ, Приморско ба Хабаровска хизаарнуудта, Амурска, Архангельска, Вологодско, Ленинградска, Новгородско, Псковско ба Сахалинска областьнуудта, Коми АССР-тэ ба Якутска АССР-тэ—жэлдээ 200 грамм.

Колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад болон бусад гражданинуудай ажахынуудһаа мяха, һү, үндэгэ ба нооһо гүрэндэ уялгатаар тушаалгын талаар энэ тогтоолоор баталагдаһан нормонуудые 1953 оной хоёрдохи хахад жэлһээ хойшо хүсэндэнь оруулхые СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

Колхозно үрхэтэһөө мяха, һү, үндэгэ ба нооһо уялгатаар тушаалгын мүнөө байгаа нормонуудынь энэ тогтоолоор баталагдаһан нормонуудта орходоо бүри доошоо байһан областьнуудта, хизаарнуудта, республиканиуудта дээрэ дурсагдаһан продуктнуудые уялгатаар тушаалгын мүнөө байгаа нормонуудынь зандань үлөөхэ.

Бүлынь зарим гэшүүд үнгэрэгшэ жэлдэ хүндэтэ шалтагаангүйгөөр колхоздоо ажалта үдэрэй тогтоогдомол минимумые дүүргээгүй байһан колхознигуудай ажахынуудта гүрэндөө уялгатаар мяха тушаалгын нормые 50 процентээр дээшэлүүлхэ.

Хүдөө нютагуудта ба дачна посёлогуудта ажаһуудаг, газарай участогтай ба хубиингаа зөөридэ мал барижа байдаг, олзоборилгын, загаһа барилгын артельнүүд болон инвалидуудай кооперациин артельнүүдэй гэшүүд—хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахынуудые колхозно үрхэтэндэ тогтоогдоһон журам ба нормонуудай ёһоор гүрэндэ уялгатаар мяха тушаалгада хабаадалсуулха.

1953 оной июниин 15-най тоо бүридхэлэй мэдээгээр хубиингаа зөөридэ малгүй байһан колхознигуудай ажахые 1953 оной хоёрдохи хахад жэлдэ мяха тушаалгаһаа сүлөөлхэ ба 1954 ондо мяха тушаалгада хабаадалсуулхагүй.

2. Үмсын таряашадай ажахынуудые ба гансаараа хүдэлдэг кустарьнуудай ажахынуудые гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ ба нооһо уялгатаар тушаалгада мүнөө байгаа нормонуудай ёһоор хабаадуулха.

3. Мяха, һү, үндэгэ ба нооһо уялгата тушаалгаараа шэнэ нормонуудһаа үлүү дээшэнь тушааһан колхознигууд болон бусад гражданинуудай ажахынуудтай эдэ продукцинуудайнь түлөө худалдан абалгын ёһоор гүрэндөө худалдаһан продукци мэтээр тэдэнтэй тоосоо хэхыень бэлэдхэлэй организацинуудые уялгалха.

4. 1953 оной хоёрдохи хахад жэлһээ эхилэн колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад, үмсын ажалтан болон бусад гражданинуудай ажахынуудые гүрэндэ хониной ба ямаанай арһануудые уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ.

1953 оной хоёрдохи хахад жэлһээ эхилэн городто ба хүдэлмэришэдэй посёлогуудта ажаһуугшадай ажахынуудые гүрэндэ һү уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ.

5. 1953 онһоо хойшо колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшадай ажахынуудые ба бусад гражданинуудай ажахынуудые ямаанууд болон тэмээнүүдэй тоо толгойгоор гүрэндэ нооһо уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ, мүн тэрэшэлэн Алас Хойто зүгэй районуудта һуудаг колхознигууд болон бусад гражданинуудай ажахынуудые гүрэндэ нооһо уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ.

6. 1953 онһоо хойшо колхознигууд болон бусад гражданинуудай ажахынуудһаа гүрэндэ брынзэсыр уялгатаар тушаалгые болюулжа, брынзэ-сыр болон хониной һү гүрэнэй худалдан абалгын сэнгээр худалдан абалга эмхидхэхые СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые уялгалха.

Брынзэ-сыр болон хониной һү мүнөө байгаа һэлгэлгын эквивалентнүүдэй ёһоор һүнэй уялгата тушаалгануудай тоодо оруулан тушааха эрхэ колхознигуудта болон бусад гражданинуудта олгохо.

7. Малажалай продуктнуудые гүрэндэ уялгатаар тушаалгын талаар 1953 оной январиин нэгэндэ үлэһэн үнгэрэгшэ жэлнүүдэй үри доёнхонуудые үгы хэхэ.

8. Мяха, үндэгэ, нооһо ба гахайн арһа гүрэндэ уялгатаар тушаалгаһаа бүримүһэн сүлөөлхэ гэбэл:

а) ажахынь составта тоологдодог бүлынь гэшүүн Советскэ Армида, Далайн-Сэрэгэй флодто гү, али СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын погранична ба дотоодын сэрэгүүдтэ бодото алба хэжэ байһан аад, бүлэ соонь 8 наһа хүрэтэр үхибүүдтэй һамганиинь гү, али эхэһээнь бэшэ хүдэлмэри хэжэ шадаха ондоо хүнүүдгүй колхознигуудай ажахые ба колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүдэй ажахые;

б) бүлэ соогоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I группын инвалидтай аад, бүлэ соогоо хүдэлмэри хэжэ шадаха гансахан хүнтэй гражданинуудай ажахые;

бүлэ соогоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II группын инвалидтай аад, бүлэ соогоо хүдэлмэри хэжэ шадаха гансахан хүнтэй болобошье, 16 наһа хүрөөгүй үхибүүдтэй гражданинуудай ажахынуудые;

бүлэ соогоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын I гү, али II группын инвалидуудтай ба бүлэ соогоо хүдэлмэри хэжэ шадаха хоёр гэшүүдтэй аад, 16 наһа хүрэтэр 5 ба дээшээ үхибүүдтэй гражданинуудай ажахынуудые;

бүлынгөө состав соо дайнай ба ажалай I ба II группын инвалидуудтай бусад ажахынуудта уялгата тушаалгануудай нормонууд хахадтань оротор доошолуулагдана, харин хүдэлмэри хэжэ шадаха хүнүүдэй үгы һаань, эдэ ажахынууд уялгата тушаалгануудһаа бүримүһэн сүлөөлэгдэнэ.

Ажалай инвалидуудай ажахынуудта үгтэхэ хүнгэлэлтэнүүд тэрээнэй составта хүлһөөр хүдэлмэрилһэн ба ажалай инвалид боложо, социальна тэдхэмжын органуудаар инвалидностиин I гү, али II группада оруулагдаһан гражданинуудтай ажахынуудта олгогдохо байча.

Инвалидай наһа бараа һаань, ажахыдань олгогдоһон хүнгэлэлтэ жэлэй эсэс хүрэтэр хүсэндөө байха юм.

в) хүдөөгэй эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай багшанарай (тэрэ тоодо, эдэ һургуулинуудай пенсидэ гараһан багшанарай); хүдөө нютагта байһан хүүгэдэй гэрнүүдэй директорнуудэй, һуралсалай-хүмүүжүүлгын талаар директорнуудые орлогшодой, хүмүүжүүлэгшэдэй ба ажал хүдэлмэриин инструкторнуудэй ажахынуудые;

г) тусхай эрдэм һургуулитай аад, хүдөө нютагта байһан предприятинууд, эмхи зургаанууд болон организацинуудта өөһэдынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилжэ байһан агрономууд, зоотехнигууд, гидротехнигууд, землеустроительнууд, мелиораторнууд, ветеринарна врачууд ба фельдшернүүд, медицинскэ врачууд, дунда һургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, гүрэнэй санитарна инспекторнуудэй ажахынуудые;

д) хүдөө нютагта байһан машинно-тракторна ба онсо тусхай станцинуудай, хүдөө ажахын машинануудые капитальнаар заһабарилдаг район хоорондын мастерскойнуудай, мүн тэрэшэлэн совхозуудай, морининой заводуудай ба гүрэнэй плодопитомнигуудай директорнуудэй, директорые орлогшодой, техническэ хүтэлбэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, технигүүдэй, агрономуудай, ахалагша механигуудай ба механигуудай ажахынуудые.

Энэ пунктын «В», «Г», «Д» подпунктнууд соо хараалагдаһан хүнгэлэлтэнүүд доорo дурсагдагша условинуудтайгаар олгогдохо байна гэбэл:

хэрбээ эдэ подпунктнуудта тоологдоһон гражданинууд бүлые толгойлогшо гү, али бүлэ соогоо ажал хэжэ шадаха гансахан гэшүүниинь мүн байгаа һаань;

хэрбээ ажахыдань хүдэлмэриин унаа мал үгы, мүнөө жэлдэ түрэһэн залуу малые тоолонгүй нэгэ үнеэтэй, нэгэ толгой эбэртэ бодо залуу малтай, мүн 6 һараһаа дээшэ нэгэ гахайтай ба нэгэ наһанһаа дээшэ 3 хони ба ямаад түлэтэйгөө, харин үнеэн гү, али гахай үгы аад, нэгэ наһанһаа дээшэ 5 толгой хони ба ямаад түлтэйгөө байхаһаа бэшэ ондоо малгүй һаань, мүн Алас Хойто зүгэй районуудта ба эдэ районуудтай адлидхагдаһан алад холын нютагуудта хубиинь үмсэдэхи малайнь тоо толгой хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор тус районой колхозно үрхэтэндэ хараалагдаһан тооһоо дээшэ бэшэ байгаа һаань;

хэрбээ ажахыдань газарай участогай хэмжээн СССР-эй Правительстваар тогтоогдоһон нормоһоо дээшэ бэшэ байгаа һаань;

е) эмхи зургаанууд, предприятинууд болон организацинуудһаа колхоздо эльгээгдэһэн мэргэжэлтэн ба практигуудай тооһоо һунгагдаһан колхозой түрүүлэгшэнэрэй ажахынуудые;

ж) хүдөө нютагта ажаһуудаг ба хубиингаа зөөридэ малгүй олзоборилгын, загаһа барилгын артельнүүдэй ба инвалидуудай кооперациин артельнүүдэй гэшүүд—хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажахынуудые;

з) үбгэн наһатай болоһон дээрэһээ ажал хэжэ шадахаяа болиһон колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай, үмсын ажалтанай ба бусад гражданинуудай (60 ба дээшээ наһа хүсэһэн эрэшүүлэй ба 55 ба дээшээ наһа хүсэһэн эхэнэрнүүдэй) ажахынуудые, хэрбээ ажахы соонь хүдэлмэри хэжэ шадаха бусад бүлынь гэшүүд өөрынгөө ажалаар ажалда хабаадалсадаггүй байгаа һаань;

и) бүлэ соохи тэдхэгшэ хүнэйнь наһа бараһан дээрэһээ гүрэнэй пенси абадаг 8 наһа хүрөөгүй үхибүүдтэй, мүн бүлэ соогоо ажал хэжэ шадаха гансахан хүнтэй гражданинуудай ажахынуудые;

к) уялгата тушаалгануудта хабаадуулагдаха тус оной январиин 1 хүрэтэр 16 наһа хүсөөгүй үншэн үхибүүдэй ажахынуудые, хэрбээ ажахы соонь хүдэлмэри хэжэ шадаха бүлын гэшүүдэй үгы байгаа һаань.

9. 8-дахи пунктын «Б», «В», «Ж», «К», подпунктнуудта заагдаһан ажахынуудые гүрэндэ һү уялгатаар тушаалгаһаа бүримүһэн сүлөөлхэ.

8-дахи пунктда тоологдоһон бусад ажахынуудые үмсэдөө үнеэтэй байгаа һаань хүнгэлэлтэтэй нормоор—тогтоогдомол нормын хахад хэмжээгээр гүрэндэ һү уялгатаар тушаалгада хабаадуулха.

10. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронт дээрэ наһа бараһан ба һураггүйгөөр үгы болоһон сэрэгэй албахаагшадай болон партизануудай ажахынуудта гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ, нооһо болон гахайн арһа уялгатаар тушаалгын талаар иимэ хүнгэлэлтэнүүдые олгохо: бүлэ соогоо хүдэлмэри хэжэ шадаха ганса хүнтэй аад, 16 наһа хүсөөгүй 3 хүрэтэр үхибүүдтэй ажахынуудта 25 процент, харин бүлэ соогоо хүдэлмэри хэжэ шадаха гансахан гэшүүнтэй аад, бүлэ соогоо 16 наһа хүсөөгүй 3-һаа дээшэ үхибүүдтэй ажахынуудта уялгата тушаалгын тогтоогдомол нормоһоо 50 процент хүнгэлэлтэ олгохо.

11. Үнеэгээ, түрүүшынхеэ тугаллаһан хашараг — гунжаяа гү, али хониёо үхүүлһэн гү, али алаха баатай болоһон ушарнуудта колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай болон бусад гражданинуудай ажахынуудые гүрэндэ һү ба нооһо уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ, мүн тэрэшэлэн халдабарита үбшэнһөө гахайнь үхэһэн ушарнуудта, колхознигууд болон бусад гражданинуудые гахайн арһа уялгатаар тушаалгаһаа сүлөөлхэ, зүгөөр малнуудынь үхэһэн гү, али алаха баатай болоһон шалтагаанууд тухай ветеринарна надзорой үнэмшэлгэ бии байха ёһотой.

Һү, нооһо болон гахайн арһа тушааха уялгата тушаалгануудһаа сүлөөлэлгые малайнь үхэһэн гү, али алаха баатай болоһон саһаань хойшо бэелүүлхэ.

12. Гэнтын аюулһаа хохидоһон, мүн бүлэ соохи гол хүдэлмэришэнэйнь наһа бараһан гү, али удаан саг соо үбшэлһэн, саг зуура материальна хүндэ байдалда ороһон колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшадай ба бусад гражданинуудай ажахынуудые малажалай продукт гүрэндэ уялгатайгаар тушаалгаһаа зарим хубиинь, ганса нэгэн ушарнуудта дүүрэнээр райгүйсэдкомой мүрдэлгөөр хүнгэлхэ эрхэ республиканиуудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, крайисполкомуудта ба облисполкомуудта олгохо.

13. Уялгата тушаалгануудаар хүнгэлэлтэ олгоходоо хүдэлмэри хэжэ шадахагүй хүнүүдэй тоодо иимэ хүнүүд оруулагдаха байна гэбэл:

а) социальна тэдхэмжын органуудаар инвалидностиин I ба II группада оруулагдаһан инвалидууд;

б) полевой болон бусад хүдэлмэринүүдтэ хабаадалсажа шадахагүй муу бэетэй хүнүүд оруулагдана.

Хүнгэлэлтэнүүдые олголгодо бүлэ соохи 60 ба дээшэ наһа хүсэһэн эрэшүүл, 55 ба дээшэ наһа хүсэһэн эхэнэрнүүд, мүн 16 наһа хүсөөгүй үхибүүд, малажалай продуктнуудые уялгатаар тушаалгада хабаадалсуулжа байгаа тус календарна ондо тиимэ наһа гүйсэгшэд, мүн тэрэшэлэн сэрэгэй албахаагшад ба нэгэ жэлһээ доошо бэшэ һуралсалай болзортой һургуулиин һурагшад хүдэлмэри хэжэ шадаха хүнүүдэй тоодо оруулагдахагүй байна.

(Түгэсхэлынь удаадахи номерто).

Бумацендые хүдөөлэлгэ

УЛАН-БАТОР, сентябриин 25. (ТАСС). Монгол Арадай-Революционно партиин (МНРП) үнинэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Гончигиин Бумацендые мүнөөдэр монгол арад һүүлшынь замда үдэшэбэ.

Наһа барагшын бээтэй хуурсагай табигдаһан Арадай Ехэ Хуралай заседаниинуудай зал соо оролго үглөөгүүр эхилбэ. 5 минута болоод лэ хүндэтэ харуул һэлгэгдэжэ байгаа. Партиин, гүрэнэй ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд хүндэтэ харуулда жагсаба.

Тэрэнэй һүүлээр хэдэн арбаад мянган хүн хүдөөлүүлгэ хэхээ, кладбищи ошобо. Тэндэ шаналалай митинг болоо. МНРП-гэй ЦК-гэй секретарь Дамба үгэ хэлэбэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессэй урда тээ

ВЕНА, сентябриин 24. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариадай мэдээсэһэнэй ёһоор, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессые зарлалга бүхы дэлхэйн ажалшадай зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Мэргэжэл багатай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ба промышленна хүдэлмэришэдэй профсоюзай үүсхэлээр зарлагдаһан конференци Исландида болобо. Тэрээндэ хабаадаһан профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин ба «Сүлөөтэ профсоюзуудай уласхоорондын конфедераци» хани харилсаатай байха гэжэ Исландиин нэгэдэмэл профсоюзай һаналаа мэдүүлхыень эриһэн байна.

Гаврын (Франци) 8 мянган металлистнууд-хүдэлмэришэд профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерацида бэшэг эльгээжэ, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгресс зарлалгые амаршална.

Металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай гэшүүдэй конференци Сан-Паулодо (Бразили) боложо, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессто делегадуудые һунгаба.

Ливанай профсоюзна олохон организацинууд, тэрэ тоодо ВФП-дэ ородоггүй профсоюзууд делегадуудые ба адаглагшадые Вена руу эльгээхые шиидэбэ. Сентябриин 27-до Ливанай элдэб профсоюзуудай түлөөлэгшэдэй заседани болохо байна, тэрээн дээрэ конгрессто бэлэдхэлэй дүнгүүд гаргагдаха юм.

Голландиин ажалшад профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессые ехээр һонирхоно. Конгрессто бэлэдхэхэ ябадалда зорюулагдаһан митингнүүд ба суглаанууд ороной олохон предприятинууд дээрэ боложо үнгэрөө. Амстердамай ба Роттердамай докернууд, Амстердамай, Заандамай, Утрехтын, Роттердамай ба бусад городуудай барилгын болон транспортна хүдэлмэришэд өөһэдынгөө делегадуудые конгрессто эльгээнэ. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерацида ородоггүй профсоюзуудай голландска нэгэдэлэй олон гэшүүд делегадуудай дунда байлсана.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессэй зарлалгые амаршалһан бэшэгүүд Кипр аралай профсоюзна элдэб организацинуудһаа абтаа гэжэ ВФП-гэй секретариат мэдээсэнэ.

„Квартирада хүлһөөр байгшадай эрхэнүүдые хамгаалха комитедэй" конференци Венэдэ болобо

ВЕНА, сентябриин 24. (ТАСС). «Квартирада хүлһөөр байгшадай эрхэнүүдые хамгаалха комитедэй» доодо австрийска организациин конференци Венэдэ болобо.

Хэдэн хуулинуудай туһаламжатайгаар правительство ба парламентын хархис олонхид квартирада хүлһөөр байгшадай эрхэнүүдые хамгаалха системые үгы хэбэ гэжэ элидхэл хэһэн организациин секретарь Вальтер Биндер мэдүүлбэ. Мүнөө гэрэй эзэд квартирна түлэбэрие хизааргүйгөөр ехэдхэжэ шадаха байна.

Советскэ зонодо ородог провинцинууд тушаа доромжолгын политика ябуулжа, австрийска правительство хадаа дайнда бусад провинцинуудһаа ехээр хохидоһон Доодо Австрида гэр байра барилгада мүнгэ һомолноогүй. Вена—Зальцбург гэжэ стратегическэ автострадые барилгада правительствын һомолһон мүнгөөр 60 мянган квартира барижа болохо байгаа гэжэ элидхэлшэ зааба.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VIII Сесси

Генеральна Ассамблейн сентябриин 24-эй үглөөнэй пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй пленарна заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө.

Августда корейскэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ үедэ, шведскэ делегаци адли тэгшэ эрхэтэйгээр Корея тушаа политическэ конференци зарлалгые зүбшөөгшэдэй тоодо оролсоһон юм гэжэ Швециин түлөөлэгшэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Унден һануулба. Шведскэ делегациин һаналаар, Корея тушаа политическэ конференцие зарлагдаха «тон шухала» байна гэжэ Унден мэдүүлбэ.

Өөрынгөө үгын ехэнхи хубиие шведскэ делегат Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставые дахин хараха тухай асуудалда зорюулба. Аюулгүйн Советдэ агууехэ гүрэнүүдэй нэгэн һаналтай байха принципые болюулха тухай дурадхалые Унден буруушааба. Гэбэшье, тэрэ хадаа агууехэ гүрэнүүдэй нэгэн һаналтай байлгын принцип хэрэглэхэ ябадалые зарим асуудалнуудаар, тусгаарлабал, шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудалаар хэрэглэлгэ хизаарлаха гэжэ дурадхаба.

«Уставай гол зүйлнүүдые дахин харалга ойрын, шухала зорилго бэшэ юм», «Устав бүхы дээрээ хангалтатай байна» гэжэ Унден мэдүүлбэ.

Голландиин түлөөлэгшэ Лунс ООН-эй Уставые дахин хаража үзэхэ гэжэ мэдүүлбэ.

Корейдэ эблэрэлгэ түйлаһан ябадал уласхоорондын оршон байдалай түгшүүрилые һуларуулгада туһалаа гэжэ Англиин түлөөлэгшэ Ллойд зааба. Баримтануудта зүришэжэ, тэрэ хадаа Корейдэ эблэрэлгэ түйлаха хэрэгтэ Холбоото штадууд, Англи ба корейскэ арадта эсэргүү тэмсэһэн бусад оронууд эгээн ехэ габьяатай юм гэжэ мэдүүлээд, Советскэ Союзые, Хитадай Арадай Республикые, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикые, эб найрамдалай ба демократиин лагериин бусад оронуудые хардаһан байна.

Буу зэбсэгүүдые хороохо, Корей тушаа политическэ конференци хэхэ гэһэн асуудалнуудаар, германска ба австрийска асуудалнуудаар сентябриин 17-до хэлэһэн үгэ соогоо Даллесай тайлбарилһан Холбоото Штадуудай хараа бодолдо Ллойд бүрин нэгэдэбэ, Советскэ Союзай зүгһөө нэгэн талын буулта хэхэ ябадал уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха, дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудые шиидхэхэ зам мүн гэжэ мэдүүлбэ. Буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй комиссиин хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ гэжэ мэдүүлээд, Ллойд хадаа энэ комиссиин хүдэлмэриие таһалдуулһанай түлөө харюусалга Холбоото Штадуудһаа, Англи ба Францаһаа болюулхые һэдэбэ.

Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэдые урихаяа ООН-эй VIII сессиин арсалта хадаа Дальна Востогтохи байдалые һайжаруулха хэрэгтэ һаад хэнэ гэжэ Югославиин делегат заседаниин эсэстэ үгэ хэлэхэ зуураа мэдүүлбэ.

Югославска делегат Югославиин, Турциин ба Грециин хоорондо агрессивнэ сэрэгэй блок баталалгые зүбтүүлхэ гэжэ оролдобо. Австрийска асуудал тушаа хэлэхэ зуураа, мүн өөрынгөө үгын бусад газарнуудта, тэрэ хадаа СССР-тэ ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү хэдэн олон хардалга хэбэ.

Швейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир

ЦЮРИХ, сентябриин 25. (ТАСС). Михаил Ботвиннигтай матч хэхээ хүсэгшэдэй шатарай матч-турнирай дүүрээгүй партинуудые үсэгэлдэр наадажа дүүргэбэ. Геллер аргентинскэ гроссмейстер Найдорфтой наадахадаа позиционно бүлюу байдалаа ашаглажа, илалта түйлаа. Эйве Штальбергые, Котов Авербахые шүүбэ. Болеславский Авербахтай наадаад, тэнсэбэ. Решевский—Бронштейн гэгшэдэй парти дүүргэгдээгүй.

14 турай һүүлээр түрүүлэн ябагша бүлэгэй байдал иимэ гэбэл: Смыслов—9, Решевский—8 ба муу байдалда хойшолуулагдаһан нэгэ парти, Найдорф—7,5, Болеславский, Петросян ба Эйве—тус бүри 7, Бронштейн—6,5 ба һайн байдалтайгаар хойшолуулагдаһан нэгэ парти.

Мүнөөдэр турнирта амаралтын үдэр болоо. Сентябриин 26-да 1-дэхи кругай һүүлшын 15-дахи тур болохо, тэрээндэ Болеславский — Эйве, Котов—Сабо, Геллер—Авербах, Смыслов—Петросян, Керес — Найдорф ба Бронштейн—Глигорич уулзаха байна. Решевский Таймановой хоёрой парти сентябриин 28-да наадагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүнүүд выставкэ хаража байна.

А. Истоминой фото

Улан-Удэдэ ургуулагдаһан жэмэсүүдэй выставкэ

Забайкальеын хүйтэн шэрүүн уларилда ой тайга соо зэдэгэнэ-түлзөөргэнэ, үхэр нюдэн, нэрһэ, алирһа гэхэ мэтын жэмэсүүд ургадаг. Дулаанай орондо ургадаг элдэб сортын яблока, груша, малина, сливэ гэхэ мэтын фруктнууд эндэ ургаха юм гээ һаа, урдань этигэхэгүй бэлэй. Харин мүнөө мичуринска наукын ашаар манай эндэ эдэ культурна ургамалнууд таригдаад, амжалтатайгаар ургуулагдадаг болоо. Мүнөө республикын олохон колхозууд, мүн айлнуудшье өөһэдөө үрэ-жэмэстэ сад таряад, һайнаар ургуулна.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын горсоведэй үүсхэлээр сентябриин 17-һоо 27 болотор Пионернүүдэй байшан соо үрэ-жэмэстэ ургамалнуудай выставкэ үнгэргэгдэжэ байна. Энэ выставкэдэ городой ажалшад олоороо орожо, Мичуринай нэрэмжэтэ үрэ-жэмэстэ станциин, мүн өөһэдтөө садтай зарим айлнуудай табиһан элдэб олон жэмэсүүдэй экспонадуудые ехэтэ һонирхон харана.

...Выставкын залаар дүүрэн элдэб жэмэсүүд, таримал сэсэгүүд табяатай. Залай тэг дунда үргэн ехэ стол дээрэ үрэ-жэмэстэ станциин табиһан экспонадууд дэлгээтэй. Тэрэниие хүн зон олоороо суглараад хаража байна. Эндэ 200—300 грамм шэгнүүртэй ягаабтар үнгэтэй «Скрут саратовский», «Малый крестовый», «Алебастровое», «Анис бархатный», «Славянка» болон бусад олон сортын яблоканууд, ранеткэнүүд бии. Манай ороной европейскэ хубида ургадаг зарим сортын яблоконуудые, жэшээлхэдэ, «Славянкые» эндэ ургуулхада шэгнүүрээрээ дутахагүйһөө гадна, амтаар үлүү байдаг байна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, манай эндэ ехэнхидээ наратай байдаг тула тэдэнэр бэендээ сахар ехээр бии болгодог юм. Натуральна элдэб сортын яблокануудһаа гадна, эндэ мүн эртэ эдеэшэдэг груша спирт соо хээтэй байна. Эндэ мүн элдэбын жэмэсүүдэй шүүһээр үрэ-жэмэстэ станцида хэһэн архинууд, варенинүүд табяатай.

Айлнуудай усадьба соо ургуулагдаһан жэмэсүүдэй экспонадуудые хүнүүд мүн лэ ехээр һонирхожо харана. ПВЗ-дэ һуудаг Г. А. Антоновой бүлынхидэй үрэ-жэмэстэ сад сооһоо асарагдаһан экспонадууд илангаяа ехэ һонирхолтойгоор харагдана. Энэ айл өөһэдынгөө соо үрэ-жэмэстэ станцида ургу даһанһаа дутуугүй томо яблока дые ургуулдаг байна. Жэшээл тэдэнэй ургуулһан «Славянка» жэ сортын яблока 200 грамм нүүртэй. Тэрэшэлэн энэ айлай биһан экспонадууд соо «Таежн «Грушовка», «Золотая тай «Быстрянка» гэхэ мэтын ябл нууд болон ранеткэнүүд, 700 г шэгнүүртэй баклажанууд, э жэмэсүүдээр хэһэн варенинүүд Тэрээнһээ гадна, сад соогоо үрэ мэстэ модонуудай ряд хоорон таригдаад, ургуулагдаһан х пүүд хүрэтэр шэгнүүртэй ма томо тыквэнүүд, 400 грамм нүүртэй помидорнууд болон ого но бусад культуранууд эндэ та тай. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, жэмэстэ модонуудай ряд хоорон зай соо огородно культурану таряад, амжалтатайгаар ургу болохо байна. Тиихэдэ тэрэ ай үрэ-жэмэстэ сад соо ургуулагда элдэбын гоё гоё үнгэтэй сэс эндэ асарагдажа табигдаа.

Энэ бүлынхидэй сад соогоо дэлмэриилжэ, амаржа байһаарн хуулһан фото-зурагуудые выст эмхидхэгшэдэй эндэ табил ниинь тон һонирхолтой. Эдэ ф зурагуудые, экспонадуудые хар даа, бишье өөрөө садтай боло гэһэн хүсэл хүнэй зосоо түрэнэ. айл мүнөө 0,6 гектар газарта таридаг байгаа һаа саашадаа үргэдхэхөөр хараална.

Мүн Федор Богородскиин бү хидэй үрэ-жэмэстэ сад сооһоо рагдаһан экспонадуудые хүнүүд һонирхолтойгоор харана.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэх манай эндэхи эрхэ байдалда ба гай уларилда дулаанай орондо гадаг фруктнуудые амжалтатай ургуулжа, энэ ажал үргэнөөр хилжэ яһала болохо байна.

КПСС-эй Центральна Комит һаяхан боложо үнгэрһэн Плену шиидхэбэринүүд соо үрэ-жэм сад тарилгые бүхы хэмжээгээр жөөхэ гэжэ хэлэгдэнэ. Энэ шух зорилгые амжалтатайгаар бэе лэлсэхын тулада республикын хозууд, мүн хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдтөө жэмэстэ үргэнөөр таридаг болохо байна.

Д. Цыренжапов

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЛГЫН ЗАМААР ЯБАНА

Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, сентябриин 24. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикадахи капитальна барилгын асуудалнуудта зорюулагдаһан шэнжэлэлэй статья Синьхуа агентство дамжуулба.

Хитадай Арадай Республикада гүрэнэй бюджедэй гурбанай нэгэ хубинь промышленна предприятинуудые, ирригационно барилгануудые ба бусад шэнэ шэнэ барилгануудые бүтээхэ ябадалда һомологдоно гэжэ статья соонь хэлэгдэнэ. Мүнөө 30 объектнүүд, тэрэ тоодо табан завод ба шахтанууд, түмэр замай 9 линии, 5 мянган километр шоссейнэ харгынууд, Хуайхэ мүрэн дээрэхи барилгануудай шэнэ ээлжээн ба бусад барилганууд бэелүүлэгдэнэ.

Советскэ Союз энэ барилгада шухала үүргэ дүүргэнэ. Советскэ правительство промышленна томо 141 предприяти бариха ба һэльбэн байгуулха хэрэттэнь Хитадта 1959 оной эсэс хүрэтэр туһалхые зүбшөөбэ. Эдэ шэнэ барилгануудай 50-ниинь 1953 оной түсэбтэ оруулагдаа.

Оронииe индустриализацилгын бата бэхи база байгуулхын тула металлургическа, энергетическэ, мүн түлишын ба машина бүтээлгын промышленностиие хүгжөөхэ ябадалда ехэ анхарал хандуулагдана. Зүүн-Хойто Хитадта байдаг Аньшаньска металлургическа комбинат мүнөө үеын түхэлэй металлургическа хүсэн түгэлдэр комбинат болгогдожо байна.

Энэ жэлдэ Зүүн-Хойто Хитадта тепловой шэнэ нэгэ электростанци ашаглалгада оруулагдаа, үшөө хүсэтэ хоёр гидротурбина ашаглалгада оруулагдаха юм. Бүхы дээрээ Хитад орон дотор тепловой хүсэтэ 6 электростанци ба олон жэжэ электростанцинууд баригдажа байна. Тэдэнэй хахадынь энэ жэлэй эсэс хүрэтэр баригдажа дүүрэхэ.

Хитадта түрүүшынхеэ нээгдэһэн нүүрһэнэй механизированнэ шахтанууд 1953 оной июлиин 1-дэ Зүүн-Хойто Хитадта — Фусиндa нүүрһэ үгэжэ эхилээ. Ороной нүүрһэнэй хэдэн олон районуудта нүүрһэнэй шэнэ шахтанууд нээгдэбэ.

Хитад доторхи түрүүшын автомобильна заводой һуури табилга июлиин 15-да баярай оршон байдалда болобо. Машина бүтээлгын томо 9 заводууд энэ жэлдэ баригдаха ба һэльбэтдэн байгуулагдаха байна. Хитад өөрынгөө гидротурбинанууд, шахтна түхеэрэлгэ, пневматическа инструментнүүд, электрическэ приборнууд ба бусад машинануудые бүтээн гаргаха юм.

Энэ жэлдэ Хитадай хлопок таридаг районуудта хлопчатобумажна томо 4 фабрика баригдажа байна. 1952 ондо тус орон дотор хлопчатобумажна 5 фабрика ба улһанай 1 комбинат баригдаһан байгаа. Саарһанай олон заводууд, сахарна заводууд, фармацевтическэ товарнуудые гаргаха фабриканууд баригдаха, үргэдхэгдэхэ юм.

Промышленностиие хүгжөөхэтэй хамта, индустриальна центрнүүд түргөөр ургажа байна. Аньшаниин хүн зон 1949 онһоо хойшо хоёр дахинһаа үлүүгээр олошороо. Сянтань город текстильнэ ба машина бүтээлгын шэнэ центр болгогдоно. Промышленна хоёр шэнэ центр Шицзячжуан ба Ханьяанда байгуулагдана.

Хүдэлмэришэдтэ зорюулагдаһан олон арбаад мянган шэнэ гэрнүүд, коммунальна предприятинууд, парконууд ба бусад барилганууд бүхы орон дотор хэгдэнэ.

Ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгэ үргэнөөр хэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ энэ хүдэлмэридэ 1952 онойхидо орходоо 7 дахин ехэ мүнгэ һомологдоо. Хойто ба Центральна Хитадта түмэрэй руда ехээр олдобо. Хойто Хитадта нефтиин ехэ шэнэ запасууд үзэгдэбэ.

Оронииe индустриализацилха үедэ түмэр замуудые ба шоссейнэ харгынуудые барилга ехэ удхашанартай байна. Ороной баруун-хойто зүгтэ 3 мянган километр ута Ланчжоу-Синьцзян гэжэ түмэр зам табигдана, тэрэнь Гоби дундуур гараха юм. Баруун-урда Хитадые Баруун-Хойто Хитадтай холбоһон Чэнду-Тяньшуй гэжэ шэнэ түмэр замай барилга тэрэшэлэн хэгдэнэ.

Хуайхэ мүрэн дээрэ гидробарилга гурбадахи жэлээ хэгдэжэ байна. Саньхэ гэжэ эгээн ехэ плотинын барилга энэ оной июлиин 25-да дүүргэгдээ. Тэрэнэй ашаар Цзянсу провинцын хойто талада олон зуугаад мянган гектар газарта үерэй уһанай тарадаг байһан 700 жэлэй аюул зайлуулагдаа. Хитад дотор эгээн томо Гуаньтинска водохранилищи Юндинхэ мүрэн дээрэ баригдажа дүүрэхэеэ байна.

Хитадые индустриализацилгада шухала болохо техническэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ талаар амжалтанууд түйлагдаа. Энэ жэлдэ гансахан Пекиндэ техническэ гурбан шэнэ институт — металлургическа, авиационно ба нефтяной институдууд байгуулагдаа. Тэрээнһээ гадна, олохон институдууд үргэдхэгдэбэ. Энэ намар Хитадта техническэ институдуудта 29.600 студентнүүд абтаха байна.

Хитад доторхи промышленна барилгада зорюулагдаһан мүнгэ гол түлэб национальна экономикын гүрэнэй секторһээ ороно. Мүнөө гүрэнэй секторэй хубида Хитадай промышленностиин 60 шахуу процентнь хүртэнэ. Хубиин промышленна үйлэдбэри тэрэшэлэн ургана. Гүрэнэй предприятинуудһаа ба кооперативуудһаа ороһон олзо болон налогой орологонууд энэ жэлдэ гүрэнэй бюджедэй доходно хубиин 60 процентнь болоно, тиихэдэ 1950 ондо 34 процент байһан юм. Энэ жэлдэ доходой юрэнхы суммань 1950 онойхидо орходоо 3,5 дахин шахуу ехэ байна. Энэ жэлдэ хүдөө ажахыһаа налогой мүнгэ оролго 15 процентээр бата болгогдобо, тиихэдэ 1950 ондо 30 процент байһан юм. Тэрээнһээ гадна правительство хүдөө ажахыһаа налогой мүнгэ оролгые ойрын гурбан жэлдэ ехэ болгохогүй гэһэн шиидхэбэри гаргаба, энэнь деревниин үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ саашадаа арга боломжо байгуулхын тула хэгдэнэ, ушарынь энэ хадаа Хитадта промышленностиин ургалтада илангаяа шухала удхашанартай байха юм.

Арадай демократиин оронуудтай байгуулһан экономическа барисаан Хитадай промышленна байгуулалтада шухала үүргэ дүүргэнэ. Польшотой, Чехословакитай, Румынитай, Венгритэй, Болгаритай, мүн ГДР-тэй Хитадай хэдэг худалдаа наймаанай хэмжээн үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада энэ жэлдэ 37,4 процентээр ехэ болобо. Тэдээнһээ асарагдадаг юумэнэй хахадһаа ехэнхинь станогууд, электромотор-түхеэрэлгэ, кранууд, барилгын түхеэрэлгэ, тракторнууд ба автомобильнууд болоно.

Хитадай хүдэлмэришэн анги индустриализацилгын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө хүдэлөөн бүхы орон дотор дэлгэржэ байна. Гансахан Аньшаньска металлургическа комбинадай хүдэлмэришэд продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэжэ, өөрын үные химдаруулжа, энэ жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 850 миллиард юань (12 миллион таран фунт стерлинг) нөөсэлхэ тэһэн уялга абаба. Үнгэрһэн жэлдэ Хитадай хүдэлмэришэн анги 22 триллион юань хэмжээтэй (тухайлхада 320 миллион фунт стерлинг) нөөсэлгэ түсэбһөө гадуур хэһэн байна, энэнь 25 мянган километр түмэр зам барилгын үнэтэй адли юм.

Хитадай коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, Советскэ Союзай, эб найрамдалай ба демократиин бүхы лагериин туһаламжатайгаар Хитадай Арадай Республика индустриализацилгын замаар, социализмда ошохо замаар бата этигэлтэйгээр ябана.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Звезда» (10, 12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Восточная Сибирь» № 33.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «В джунглях» ба «Ворона и Лисица» (11 ба 13 час.). «Комические рассказы Гашека» (15, 17 ба 21 ч.), Заграничный фильм (19 ба 23 ч.), киножурнал «Худо... Перов».

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «...симка» (11, 13 ба 15 ч.), «Римский-Корсаков» (17 ба 19 ч.), «Зве...» (21 ба 23 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00637.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.